DOĞAN KARDEŞ

SAYI: 23, AĞUSTOS 1990
AYLIK DERGİ
KDV DAHİL 2.500 TL.

Tarama
BlackBishop

YARIŞMALARIMIZ SONUÇLANDI!

Commodore ve siz sınavı kazanırsınız.

Anadolu liseleri ve özel okullara giriş sınavında en büyük yardımcınız Commodore bilgisayar ve onun hazır eğitim programlarıdır.

Commodore, ilkokuldaki dersleri pekiştiren çok sayıdaki hazır program ve özel **Anadolu Liselerine Hazırlık** paket programıyla başarınızı garantiye alır.

Sınavlara Commodore'unuzla hazırlanın. İstediğiniz okulu rahatça kazanın.

Commodore

Teleteknik
ELEKTRONİK SANAYİ VE TİCARET A.Ş.

MERKEZ: FİHTİM CAD. NESLİ HAN NO: 207/2 KARAKÖY 80030 İSTANBUL
TEL: (1) 152 50 33 (8 HAT), FAX: (1) 151 84 56, TLX: 25731 TLTK TR.

SİSTEM VE HİZMET SATIŞ BÖLÜMÜ: SİLAHHANE CAD. RALLİ APT. 59/1
TEŞVİKİYE 80290 İSTANBUL, TEL: (1) 131 15 49 - 50, FAX: (1) 148 19 12

TELETEKNİK bir [redacted] Grubu kuruluşudur.
COMMODORE, COMMODORE ELEKTRONICS LIMITED' in tescilli markasıdır.

VİTRİN SİZİN...

Sevgili arkadaşlar,

Bu ay sizlere iletecek o kadar çok mesajımız var ki!

Önce bir sürpriz: Dergimizin içerisinde, "Medra'nın Gizi" adlı 40 sayfalık bir çizgi roman eki bulacaksınız.

Doğan Kardeş Postası, gönderdiğiniz ürünlerle giderek daha da zenginleşiyor. Bu sayımızda, gazetemizin özellikle baş sayfasını ürünlerinizle oluşturduk. Baş sayfalar, gazetelerin vitrini sayılır, bu yüzden düzenlenmesine büyük özen gösterilir. Gazetemizin vitrinini, artık sizlerin ürünleri oluşturuyor. Bu duruma sizler kadar bizler de çok seviniyoruz. Bir sonraki sayımız için yeni ürünlerinizi bekliyoruz.

Ödüllü bulmaca, şans kuponu ve anketimize gösterdiğiniz ilgiye teşekkür ederiz. Bu ay üçüncüsünü düzenlediğimiz ödüllü bulmacada, her ay yüzün üzerinde okurumuz, Doğan Kardeş tişörtü kazanıyor. Bulmacalarımızın tümüne doğru yanıt verenlerin tişörtleri, hemen adreslerine postalanıyor. Gönderdiğiniz şans kuponlarıyla ise 13 Ağustos 1990 Pazartesi günü noter huzurunda bir çekiliş yapılacak. Çekiliş sonucu bilgisayar kazanan okurumuzu, Eylül sayımızda duyuracağız. Bu sayımızda da sürdürdüğümüz şans kuponu uygulamasına, okurlarımızın tümünün katılmasını diliyoruz.

Eylül sayımızda yeni bir diziye başlıyoruz: "Monet'nin Bahçesi". Bu dizimizde Linnea adlı kahramanımız, modern resmin öncülerinden, izlenimci Fransız ressamı Monet'nin resimlerini, resimleme tekniğini ve yaşamını anlatacak. Bir roman düzeniyle hazırlanan dizimizde, çok sayıda renkli resim var. "Monet'nin Bahçesi", 1984 yılında Almanya'da "Ulusal Çocuk yayınları Büyük Ödülü"nü aldı. Beğeni ve ilgiyle izleyeceğinizi sanıyoruz.

Son not: Okurlarımızdan dergimizin temmuz sayısında, bazı bölümlerin iki kez yer aldığına dair mektuplar aldık. Dergimizin baskısı için birlikte çalıştığımız matbaa, ciltlemede birkaç sayının yanlış yapılmış olabileceğini söylüyor. Elinde böylesi sayılar bulunan okurlarımız bize adreslerini bildirsinler, dergimizin o sayılarını ücretsiz gönderelim.

Eylül sayımızda buluşmak üzere, hoşçakalın...

Nevzat Basım

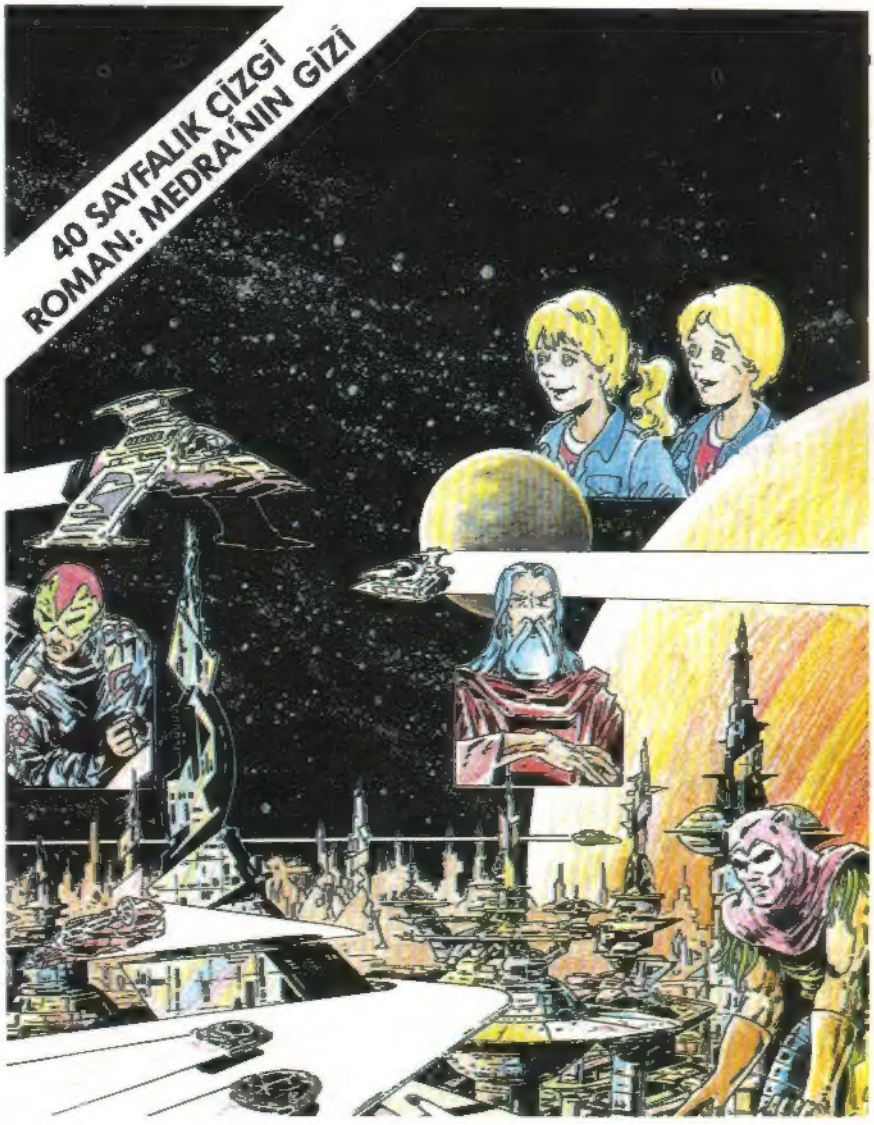

DOĞAN KARDEŞ

1945'TEN BERİ TÜRK ÇOCUKLARININ DERGİSİ

Sayı 23, Ağustos 1990

Yapı Kredi Yayınları Ltd.Şti.
Yeniçeriler Cad. Sinekli Medrese Sk.,
No: 1, Kat: 3 Beyazıt/İSTANBUL
Telefon: 516 93 23-516 85 32
Abone Başvuruları İçin Tel: 516 93 23

Yapı Kredi Yayınları Ltd.Şti. Adına Sahibi:
Ömer KAYALIOĞLU

Genel Yayın Yönetmeni ve Sorumlu Müdür:
Turhan ILGAZ

Yayın Danışmanı: Nadir Ergin TELCİ
Yazı İşleri Müdürü: Nevzat BASIM
Sanat Yönetmeni: Erdoğan UĞURLU
Yazı İşleri: Sema Polat ÖĞÜT, Zeynep ARSLAN
Çiğdem AKSOY

Katkıda Bulunanlar: Sevim AK, Tuncay BATIBEKİ,
Behice BALTA, Tansel BAYBARA
Seçil BÜKER, Gülten DAYIOĞLU,
Ercan DİNÇER, Nazan ERKMEN,
Ali Murat ERKORKMAZ, Tarık GÜNERSEL,
M.Ali KILIÇBAY, Piyale MADRA, Ateş SUNAY

Kapak Deseni: Hamid MİRGHANBARİ

Reklam ve Pazarlama Müdürü:
Metin MERİÇBOYU
Abone ve Bilgi İşlem: Figen MANGALTEPE
Muhasebe: Işın EVİRGEN

Dizgi: Mozaik
Renk Ayırımı, Film ve Montaj: Laçin Repro
Baskı: Cem Ofset Matbaacılık San. A.Ş.
Dağıtım: GAMEDA

İlan Koşulları:
Arka Kapak: 4.000.000 TL.
Kapak İçleri: 3.500.000 TL.
İç Sayfalar: 3.000.000 TL.

Fiyatı: 2.500 TL. (KDV Dahil) KKTC Fiyatı: 3.500 TL. Abone Bedeli: (Yalnız Bir Yıllık) 25.000 TL. Yurt Dışı: 25 US $, 50 DM.

POSTA KUTUSU

OYUNCAKLARIM

Benim en güzel eşyalarım,
Çok sevdiğim oyuncaklarım.
Siyah tüylü ayım,
Yelkenli kayığım.

Sarı saçlı bebeklerim,
Kırmızı çatılı boz-yap evim,
Bunların içinde en çok sevdiğim,
Bir de DOĞAN KARDEŞ dergim.

Fatma ÖZKAYMAZ

KOMŞULARIM

Benim canım komşularım,
Her dertte yanı başım.
Onlar severler beni,
Ben severim onları.

Filiz, Lâle, Nermin Teyze,
Daha nice komşularım.
Hep birlikte eğlenir,
Hep birlikte güleriz.

Berna ZORAL/ANKARA

Sevgili
Doğan Kardeş
Seni çok seviyorum.
Ve çok güzel şeyler
görüyorum sende. Hepsini
gece okuyorum.
Senin için bir resim
yaptım.
Başarılar
diliyorum.
Gülüm Coşkun

DİŞ

Ona iyi bakmalı,
Sonra çekersin ağrı.
Bunu hiç düşündün mü?
Dişini çürüttün mü?

Fazla yeme çikolata,
Sakıza düşkün olma.
Her yemekten sonra,
Dişlerini fırçala.

Özge GÜRCANLI/BALIKESİR

Resim: Özge Kalağasıgil

ÜÜÜRÜÜÜ...

LUNAPARK

HOROZUM

Daha güneş doğmadan,
Öter benim horozum.
Onun adı Çilli,
Tüyleri renkli renkli.

Ben okula,
Hiç geç kalmam.
Çünkü çilli horozum,
Öter durur bahçede.

Arman CİNGÖZ

LUNAPARK

Ne güzeldir lunapark
Ne güzeldir lunapark
Neşeli, eğlenceli.
Bindi mi bir oyuncağa,
Havalanırsın göklere,
Uçarsın kuşlar gibi,
Ne güzeldir lunapark.

Bahadır KANCI/İZMİR

SAYGI

Evde sokakta, arabada, çarşıda,
Arkadaşına, dostuna,
Annene, babana,
Saygı duy mutlaka.

Tiyatroda, sinemada,
Ağabeyine, ablana,
Öğretmenine, sınıfına,
Saygı duy mutlaka.

Çağatay YÖRÜKALP/İZMİR

SICAK YUVAM

Evlerimiz kışın sıcak olur ama,
Benim yuvam her zaman sıcaktır.
Çünkü içindeki sevgi, dostluk,
Yuvamı devamlı sıcak tutar.
Bu sevgi ve dostluk,
İçerisini hiç soğutmaz.

Özgecan ÇAKICI/ÇANAKKALE

CEMAL NACAROĞLU

KARANLIK YOLLAR

Karanlık yollar, karanlık yollar
Araçlar geçer geceleri
İnsanlar geçer,
Göremezler hiç bir şey,
Beton yığınlarından, taş duvarlardan
Başka...

Yol kenarlarında uzayan kaldırımlar,
Asfalt kenarlarında garip sessiz binalar,
Yol üzerinde taksiler dizi dizi,
Gecenin karanlığında
Uzar giderler..

Ah! Karanlık yollar,
Ah! Karanlık yollar!
Senden başka göremiyorum,
Kucaklayan hiç bir şey.

Emrah EREN/BANDIRMA

DİYARBAKIR

Mardin kapı şen olur.
Dibi değirmen olur.
Buralarda yar seven
Mutlaka verem olur.

Dağ kapının taşları
Armudun ağaçları
Bugün ben yari gördüm.
Kıvrım kıvrım saçları.

Urfa kapı, bahçeler
Yar oturmuş saz çalar
O yarin kaşı gözü
Yüreğimi parçalar.

Yeni kapı bağlıdır.
Yarim Karacadağlıdır.
Ben yarime kıyamam
Yarim ufak çağlıdır.

Oytun UĞUR/DİYARBAKIR

GÜL DENKTAŞ

BENZERLİK

...ardeşten biri sarı, diğeri si... açlıydı. Misafirlerden biri merakla:

— N... garip, biriniz siyah, biriniz sarışın... ...sınız.

Sarışın ...çuk kız cevap verdi:

— Ben annem saçlarını boyattıktan sonra olmuşum...

Bedrettin TOPRAK/ERUH

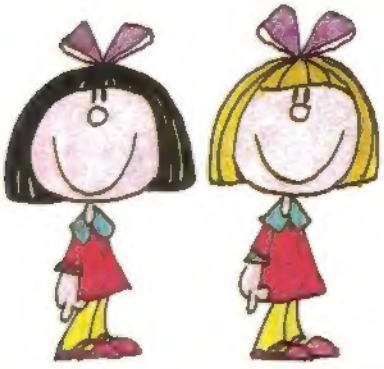

EROL GÜVEN

MÜREKKEP

Ali annesine:

— Anne, mürekkep pahalı mıdır?

— Hayır!

— Öyleyse babam, mürekkebi döktüm diye neden kızdı?

Senem KEFELİ/ANKARA

KİRAZ AĞACI İLE ELMA AĞACI

Güzel bir bahar geçmiş, yerine dondurucu bir kış gelmişti. Elifler'in bahçesindeki meyve ağaçları, konuşuyorlardı. Elma ağacı:

— Ben bütün ağaçların en güzeliyim, dedi.

— Kiraz ağacı, buna itiraz etti.

— Ben senden daha güzelim, dedi ve sen, ben derken iş iyice kızıştı. İncir ağacı onları uyardı, fakat onu kim dinler?

Bu kavga biteceğe benzemiyordu. Diğer meyve ağaçları bu durumu en yaşlıları olan portakal ağacına bildirdiler.

Portakal ağacı, onları uyardı. Diğer meyve ağaçları da portakal ağacına katılınca, bizimkiler de kavgayı kestiler.

Kış geçti ve yaz geldi. Serçelerin cıvıl cıvıl ötüştüğü bir yaz günü, meyve ağaçları bir güzellik yarışması yapmaya karar verdiler. Ve tabii ki kiraz ağacı ve elma ağacı yine kavgaya başladılar.

Birbirlerinin köklerinden geçen ve onlara hayat veren suyu engellediler. Sahipleri onların kuruduklarını görünce her ikisini de kestiler. Ve böylece bencilliklerinin cezasını gördüler.

Ağça SÖNMEZ

YARIŞMALARIMIZ SONUÇLANDI

Geleceğin ressamları ve yazarları, 13 Temmuz '90 Cuma günü yapılan bir toplantıda jüri üyeleri tarafından belirlendi

Geleceğin Ressamları Yarışması jüri üyeleri, Prof. Dr. Mustafa ASLIER, çizer Nazan ERKMEN, ressam Alaattin AKSOY, animatör (çizgi film yapımcısı) Ali Murat ERKORKMAZ, çizer Can GÖK NİL, yarışmaya gelen ürünleri değerlendiriyorlar.

Geleceğin Yazarları Yarışması jüri üyeleri şair, yazar Enis BATUR, gazeteci yazar Nail GÜRELİ, tarih doktoru M. Ali KILİÇBAY, yazar Gülten DAYIOĞLU, yarış maya gelen ürünleri değerlen diriyorlar.

GELECEĞİN RESSAMLARI

1. Ceren Ülkü KOCAERKEK (11)
Bodrum Cumhuriyet İlkokulu
5. Sınıf öğrencisi

2. Başak DOĞU (12)
Galatasaray Lisesi öğrencisi

3. Ruzin AĞANOĞLU
İzmir Mehmet Akif Ersoy İlkokulu 4. Sınıf öğrencisi

MANSİYON KAZANANLAR

Engin Can MUALLA (8)
Bolu Özel Gürten İlkokulu

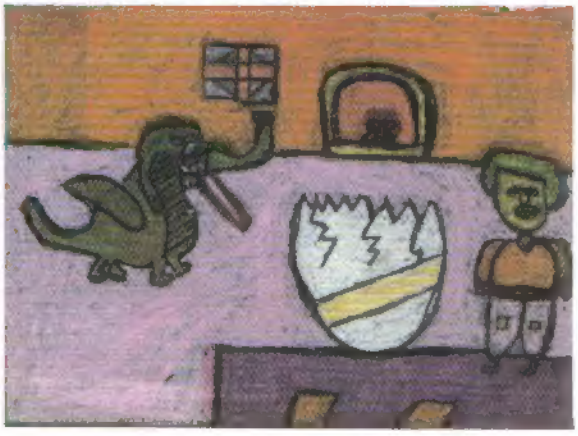

Sertan ARSLAN (10)
İstanbul Erenköy İlkokulu

İlker BAŞ (8)
İstanbul

Berna YURTSEVEN (12)
İzmir Hürriyet Çocuk Kulübü

Zehra Betül FARSAKOĞLU (10)
İstanbul Hasip Dinçsay İlkokulu

Talat AÇIKGÖZ (13)
Ankara Bahçelievler İlkokulu

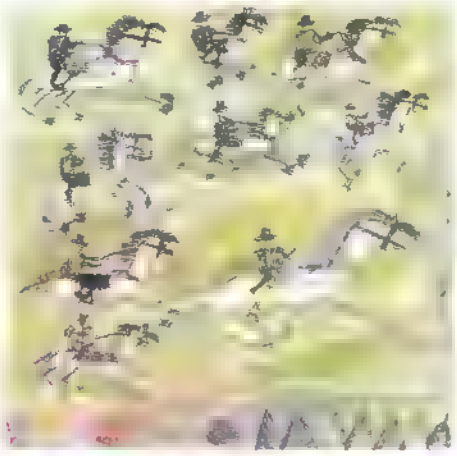

Efe EKŞİOĞLU (9)
İstanbul Moda İlkokulu

Özge BURÇ (10)
Ankara Ayşeabla Koleji

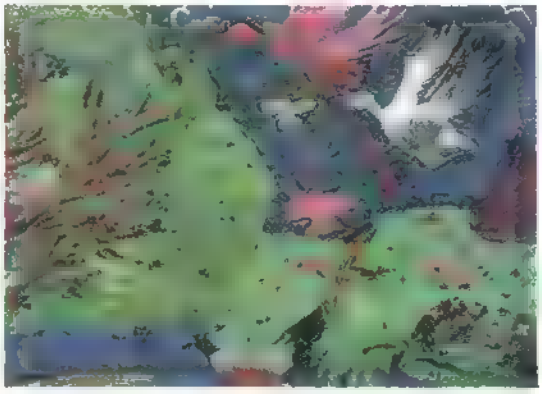

Ayşe Nur ATASOY (12)
İzmir Hürriyet Çocuk Kulübü

GELECEĞİN YAZARLARI

1. LAİKLİK VE DİNSİZLİK

Ben, bu konuyu daha çok duygularımla dile getireceğim,
Şöyle ki

Ben korkuyorum, sokakta acayip kılıklı, çember sakallı bir adam, ve onun arkasında yürüyen, simsiyah çarşaftan sadece gözleri görünen bir kadın görünce, korkuyor ve de kadınların kendi ev dünyasında hapis olmalarına gönlüm razı olmuyor.

Bir de diyorlar ki, LAİKLİK eşittir, dinsizliktir

Hayır efendim, hiç böyle değil, bunu söyleyenler, art niyetli kişilerdir

Şöyle ki

Benim büyükbabam, hiçbir kimseye karışmadan ve de sadece Allahla arasında kalmak şartıyla, ve büyük bir inançla her türlü ibadetini yapıyor,büyük bir inançla orucunu tutuyor LAİK DEVLETİN yaptırdığı ve imamını verdiği, ücretini ödediği camide, namazını kılıyor İşte böyle, sadece benim büyükbabamın örneği bile, laikliğin dinsizlik ve kötü olmadığını ispatlıyor Laikliğe karşı çıkanların art niyetli olduklarını, amaçlarının daha başka şeyler olduğunu ispatlıyor. Ve Atatürk Cumhuriyetini korumak için, uyanık ve bu yolda daha çok çalışmak gerektiğini hepimize hatırlatıyor

Yarın çok geç ve pişman olmamak için, başta yetkililere ve herkese görev başı diyorum

Ve son olarak, diyorum ki,

Günümüzde, artık bilimler şunu ispat etmişlerdir ki, baskıyla, yasaklamalarla olumlu hiçbir şey olmaz, hiçbir yere varılamaz.. Bunun örnekleri yaşanıyor

Özge ÖZKAN
Ankara Seyranbağları Lisesi
ortaokul birinci sınıf
öğrencisi

---

2. ANNELERİMİZİN LAİKLİĞE LAYIKLIĞI

Osmanlılar da Yavuz Sultan Selim'den sonrakı padişahlar dini lider de olmuşlardı. Bu nedenle din ve devlet işleri birbirine karıştırılıyordu Bunun birçok sakıncaları vardı. Örneğin Avrupa'da yapılan iyiye yönelik gelişmeler, dine aykırı olduğu iddiasıyla kabul edilemiyordu Din adamları, mahkemelerde cezaları dine uygun olarak veriyorlardı, bu cezalar ağırdı. Kadınların ise, mahkemelerde çoğu hakları kısıtlıydı, çünkü tanık olmak isteyen bir kadının tanıklığı geçerli sayılmıyordu. Dine göre kadınların meslek sahibi olmaları ve okula gitmeleri yasaktı. Kadınlar evde otururlar ve erkeklerden kaçarlardı. Hiçbir şey üretmezlerdi

Bütün bu sakıncaları gören ve bilen Atatürk, ülkeye laikliği getirtmiştir. Laiklik Atatürk'ün altı ilkesinden birıdır Din ve devlet işlerinin birbirinden ayrılmasıdır

Laikliğin varlığı veya yokluğundan en çok kadınlar etkilenir. Laikliğin uygulanmasıyla, kadınlara mahkemelerde erkeklerle eşit haklar tanındı. Kadınların evlilikleri, resmi nikâhla kalıcı ve sürekli kılındı. Böylece kocasının yanında, evinin tek annesi olarak yerini aldı, eşine yardımcı olup çocuklarının en iyi şekilde yetişmesine katkı sağladı. Eşiyle anlaşamadığında, mallarında hak iddia edebilecek ve tek başına özgürce yaşayabilecek duruma geldi Kadınlar meslek sahibi olabildiler ve seçme-seçilme hakkını elde ettiler

Bugün annelerimiz, doktor, hemşire ve eczacı olabiliyor hastanelerde insanları iyileştiriyorlar Anne.erimiz fabrikalarda, tarlalarda çalışıyor, yurt ekonomisine destek oluyorlar Mühendis, mimar oluyor, kentleri kuruyorlar Annelerimiz sanatla uğraşıyor, sahnede müzik, tiyatro ve bale yapıyorlar Yurt dışına gidip elçiliklerde önemli görevler alıyorlar Millet Meclisi'mizde ülkenin yönetimi konusunda karar veriyorlar

Artık bugün eminiz ki, Atatürk'ün Türkiye'sinde, toplumda hep geri planda kalmış anneannelerimizin evlatları olan annelerimiz, cahil kalıp, kara çarşaflar giyip, eve kapanıp, yaşamlarını modern dünyadan koparark, eşlerinin öbür üç hanımıyla paylaşarak geçirmek istemezler

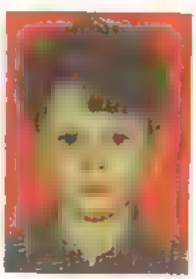

Tuna USLU
İZMİR

NOT: Tuna arkadaşımız, geçtiğimiz yıl yapılan yarışmada da kompozisyon dalında birıncı olmuştu

3. LAİKLİK

Bu yıl en çok duşlediğim konulardan bırı de, Doğan Kardeş dergısının açtığı değışık yarışmalara katılmaktı. Verilen yazma konusunda zorlanıyordum. Çünkü gerek televizyonda, gerek basında sıklıkla tartışılan bu kavram, benım ıçın pek ılgı çekıcı olmuyordu.

Önce laıklığın ne olduğunu, bu konuda şımdıye kadar öğrendıklerımı, ızledıklerımı ve bırçok kaynaklardan öğrendıklerımı bır kâğıda yazdım. Yazdıklarımı dıkkatlıce okudum. Yeterlı bulmadım. Kelımenın anlamını, bıze kazandırdıklarını, etkılerını hep belırtmıştım, ama ben de eksık olan bır şeyler vardı sanki. Çalışmama ara verdım.

Bır gün, evet aılece pıknığe gıttığımız bır gün, duyduğum sözler şımşek gıbı çakıp, bendekı bu belırsızlığı aydınlattı.

Gıttığımız pıknık alanı haylı kalabalıktı. Herkes kendınce yıyıp ıçıp eğlenıyordu. Yalnız dört-beş çocuklu bır aıle, köşedekı bır ağacın altında sessızce oturuyordu. Çocuklarının üzerınde yerlere kadar uzanan gıysıler, başlarında büyük örtüler vardı. Herhalde yaşıttık. Ama bunu tam olarak tahmın edemıyordum. Çünkü yüzlerının pek az kısmını görebılıyordum. Ne koşup oynuyor, ne de ıp atlıyorlardı. Çevrelerındekı çocukları ılgıyle, belkı de ımrenerek ızlıyorlardı. Öğlene yakın sık çalılıların arkasına geçtıler. Büyüklerden bırı "Keşke ıbadetlerını evde yapsalardı" dedı. Dığerlerının de onlara bakarak, olumsuzca baş salladıklarını gördüm. Dedem, yanındakılere dönerek "Demek kı bunlar da laıklığı böyle anlamışlar," dedı. Hemen ırkıldım. "Dedecığım, ben bu konuda bır yazı hazırlıyorum, ama sızın konuşmalarınızdan bır şey anlayamadım. Aklım karıştı." Dedem, demek kı ıçını dökecek bırını arıyormuş. Hemen benı kar şısına oturttu. İçımden: "Eyvah! Gıttı bızım oyunlar" dıye geçırdım.

"Yavrum, dedı. Tabu anlayamazsın, sen bunları yaşamadın kı! Doğdun, bu ulkeyı böyle buldun. Ama bızler bunları hep yaşadık. Benı can kulağınla dınle, anlayacaksın."

Babam, Kurtuluş Savaşı na katılmış İstıklâl Madalyası almış bır subaydı. Emekli olduktan sonra, doğunun kuçük bır kentıne yerleşmeye karar verdı. Çünkü orada doğmuştu. Bır ıdeali vardı. Cumhuriyeti, ilkeleri, yenilikleri bu kente taşımalıydı. Annemın tüm karşı koymalarına rağmen dedemın, babamın memleketıne yerleşıldı. Bu yük şehırlerde büyümüş ve yaşamış olan bızlere, köy gıbı gelen bu kente gıdışımız büyük bır olaydı. Kız kardeşım, ortaokula devam etmeye başlayan tek kızdı. Yakınların dedıkoduları ve homurtuları babamı etkılemıyor, üstelık onların da kızlarını gondermelerını ıstıyordu. Ertesı sene, ıkı kız daha kardeşıme katıldı.

Babam bır yazıhane açarak, gazete bayılığı aldı. Kentle ılgılı bılgı ve yorumlarını gazetede yayınlatıyordu. Annem gece mekteplerıne devam edıyor, Latın alfabesını öğrenıyordu. Kardeşım okulu bıtırınce, öğretmenlik vekıllığı yaptı. Onu, kentın ılerı gelenlerı zengın oğullarına ıstedıler. Babam vermedı. Cumhuriyetın aydın, ılerı görüşlü bır öğretmenıyle evlendırdı.

Yıllar geçtı. Kent büyüdü, gelıştı, yenılıkler burada fılız verdı. Babam kımsenın ınancına karışmadı. Onları aydınlattı. Tutucu olan bu toplumda, yakınları bıle arkasından "dınsız" dıyorlardı. Ne garıptı kı, onu bu yönüyle eleştırenler sözünden çıkmıyor, davranışlarından etkılenıyor, değışıyorlardı.

Uzun ömrü boyunca onları eğıten, değıştıren bu kışı, laıklığı anlayan ve uygulan bır Cumhuriyet çocuğuydu. Ben onunla bunları hep yaşadım. hıssettım. Senın babanı, halanı aynı fıkırlerle yetıştırdım. Artık gözum arkada değıl" dedı. Gözleri dolmuştu.

'Galıba aılece bu şansa sahıbız' dıye düşündüm. Yavaşça dedemın yanından kalktım. Kız kardeşımı de alarak, karşıdakı aılenın çocuklarıyla top oynamak üzere o tarafa yöneldım.

Sanırım artık laıklığın ne olduğunu önemını, bana düşenlerı kavramıştım. Başkalarına da öğretecektım. Cumhuriyetın varoluşu, aydınlığa ulaşmanın yolu buydu. Ulkem bızım gıbı düşunenlerle çağdaşlaşacaktı Atatürk'ümün dılediği gıbı.. Gonul rahatlığı ile derın bır nefes aldım.

Ali Ertuğ ERÇİN
Ankara Kavaklıdere İlkokulu

3. LAİKLİK VE CUMHURİYET TÜRKİYE'SİNDE LAİKLİĞİN ÖNEMİ

Kelıme anlamı ile, dın ve devlet ışlerının bırbırınden ayrı değerlendırılmesı laıklık demektır. Çıkarları ıçın, dın ışlerını devlet ışlerıne karıştıranlara fırsat vermemek de laıklığın gereğıdır.

Bızım ulkemız yönetımınde de, laıklık esas kabul edılmıştır. Sevgılı Atamız öyle ılerı goruşlü ve zekıydı kı, yıllar önce laıklığın uygar ınsana yakışan bır yönetım şeklı olduğunu görmüştür. Cumhuriyetımıze bu uygar olguyu oturtmaya çalışmıştır. Zaten laıklık, Cumhuriyetın bır gereğıdır.

Demokrasının, yanı Cumhuriyetımızın yaşayabılmesı ıçın, hıçbır kuvvetın ınsan vıcdanına hükmetmesı düşunulemez. Türkıye Cumhuriyetı laık bır ulkedır. Cumhuriyetımız demokrasıye dayalıdır. Bızım ulkemız ıçın bu unsurlar değışmez.

Tüm ınsanların dılediği gıbı, ıbadet etmeyi ve dılediği dını seçmelerını sağlayan, çağımız uygar ınsanına yakışan guzellıklerden bırı dıyebılırız, laıklık ıçın. Bır kışıyı ne ıbadet ettığı ıçın, ne de Tanrı'ya değışık şekıllerde ınandığı ıçın kınayabılırız. Bu tamamen Tanrı ile kışı arasındakı soyut bır bağdır. Bu bağa somut bır etkı asla olamaz. Ben, ınsanların bu özellıklerınden dolayı laıklığın doğduğu düşuncesındeyım. İç dünyası ayrı, dış dünyası ayrı olursa kışıler bır çıkmaza düşup, sağlıksız bır toplum oluştururlar. Bu durumun engellenmesi, kışılerın uyumlu olabılmesi ve sağlıklı toplumların oluşturulabılmesi ıçın, laıklık gerekli ve mutlaka şarttır.

Dünya barışı, dünya'da yaşayan ınsanların bırbırlerıne yakınlaşması ile gerçekleşır. Bu da, ınsanların bırbırlerının haklarına ve duşuncelerıne saygı ile başlar. Bız çocuklar olarak, bu yuklerımızı bu ozellıkleriyle ornek almak ıstıyoruz. Onların yaşatacağı demokrasıyı devam ettırmeye soz veriyoruz.

İlkin Ece TELLİ
İzmir Hakimiyet ı Milliye İlkokulu

NOT: Yarışmamızın iki üçüncüsü vardır. Mansiyon verilmemiştir.

İNSANLIK TARİHİ

YAZAN: Dr. M. Ali KILIÇBAY
ÇİZEN: Tuncay BATIBEKİ

MISIR UYGARLIĞI

EKONOMİ

HER UYGARLIK VAROLABİLMEK İÇİN, MADDİ İHTİYAÇLARINI KARŞILAMAK ZORUNDADIR. BUNA EKONOMİ DENİR. MISIRLILAR DA, EKONOMİK ÖRGÜTLENMELERİNİ NİL'İN DEVRELERİNE GÖRE OLUŞTURMUŞLARDIR. BU NEHİR, HABEŞ DAĞLARINDAN DOĞAN MAVİ NİL VE ATBARA ADINI TAŞIYAN İKİ BÜYÜK KOL SAYESİNDE BESLENMEKTEDİR. HABEŞİSTAN'DAKİ BOL YAZ YAĞMURLARI BU İKİ BÜYÜK KOLUN SU MİKTARINI ARTIRMAKTADIR. BU KOLLAR NİL'E SUYUN YANI SIRA, ÇEŞİTLİ ÇÖKELTİLER GETİRMEKTEDİRLER. SULARIN GERİ ÇEKİLME DÖNEMİNDE TOPRAĞIN ÜZERİNDE İNCE BİR HUMUS TABAKASI OLUŞTURAN BU ÇÖKELTİLER, MİNERALLER BAKIMINDAN ÇOK ZENGİNDİR. BÖYLECE NİL HAVZASINDA, VERİMLİ BİR TARIM YAPILMASI OLANAKLI OLABİLMEKTEDİR.

ESKİ MISIRLILAR NİL'İN İLKBAHAR TAŞKINLARIYLA GETİRDİĞİ BU YARARLI HUMUS VE SU KAYNAKLARINI, YAZIN SICAKLARDAN KORUYABİLMEK İÇİN SETLER, KANALLAR VE SU DOLAPLARI AĞI MEYDANA GETİRMİŞLERDİR.

MISIR TAKVİMİ NİL TAŞKINLARINA VE TARIMSAL OLAYLARA BAĞLI OLARAK ÜÇ MEVSİMDEN OLUŞUR.

1 AKHET (TAŞKIN)

2 PERET (BAŞAKLAMA)

3 SHEMU (KURAKLIK)

MISIRLILAR NİL'İ ERKEN TARİHLERDEN İTİBAREN DENETİM ALTINA ALINCA, ÜRÜN MİKTARI GİDEREK YÜKSELMESİNE VE SONUÇTA O SAĞ İÇİN ÇOK YÜKSEK BİR RAKAM OLAN 7 MİLYONLUK BİR NÜFUSA ULAŞMIŞTIR. BU KADAR BÜYÜK BİR NÜFUS, ÜLKEYİ YÖNETEN FİRAVUN AÇISINDAN DA ÇOK BÜYÜK BİR GÜÇ DEMEKTİR. ÇÜNKÜ TOPRAKLARIN TÜMÜ FİRAVUNA AİT SAYILMAKTADIR.

KÖYLÜLER BU TOPRAKLARI İŞLEYEBİLMEK İÇİN İMPARATORDAN BİR İZİN BELGESİ ALMAK ZORUNDADIRLAR. FİRAVUNA AİT TOPRAKLARI İŞLEMENİN KARŞILIĞINDA, HER YIL ELDE ETTİKLERİ ÜRÜNLERİN %10 İLA 20'SİNİ ONA PAY OLARAK VERMELERİ GEREKİR. ANCAK FİRAVUN SAHİP OLDUĞU TOPRAKLARIN TÜMÜNÜ ÇİFTÇİLERE KİRAYA VERMEZ. ÖNEMLİCE BİR KISMINDA DA ÇOK BÜYÜK DEVLET ÇİFTLİKLERİ OLUŞTURUR. BURALARI KÖLE İŞÇİLERİNE İŞLETTİRİR. KÖLELER ÖZGÜR OLMADIKLARI İÇİN, ELDE ETTİKLERİ ÜRÜNÜN TAMAMI DEVLET DEPOLARINA KONUR. BUNA KARŞILIK, KÖLELERİN İHTİYAÇLARI DEVLET TARAFINDAN KARŞILANIR.

FİRAVUN KİRAYA VERDİĞİ TOPRAKLAR ÜZERİNDEKİ HAKLARINI YA DOĞRUDAN MERKEZE BAĞLI VERGİ MEMURLARI ARACILIĞIYLA TOPLATIR, YA DA BELLİ ALANLARIN VERGİ GELİRLERİNİ BELLİ KİMSELERE BİR GÖREV KARŞILIĞINDA VERİR. BU KİMSE KENDİNE BÖYLESİNE BİR DEVİR YAPILINCA, ARTIK O TOPRAK PARÇALARININ VERGİ GELİRLERİNİ KENDİ HESABINA TOPLAMAKTA VE BU BU DA ONUN MAAŞI OLMAKTADIR.

ANCAK BU TOPRAKLAR GÖREVLİLERİN MÜLKİYETİNE GEÇMEZ. GÖREVLERİ SÜRDÜĞÜ SÜRECE ONLARA BİR GELİR KAYNAĞI OLUR.

BU KİŞİLERİN BAZILARI ÇOK ZENGİN OLURLAR. ÇOK YÜKSEK GÖREVLİLERDİR. ÖRNEĞİN BÖYLE BİR GÖREVLİ MISIR GİBİ OTLAKLARI ÇOK KIT BİR ÜLKEDE, TEK BİR ÇİFTLİKTE 1500 SIĞIRA SAHİP OLMUŞTUR.

SEVGİLİ ÇOCUKLAR, MISIRLILARIN GENELDE NASIL BESLENDİKLERİNE DAİR BİLGİLERİ MEZARLARDAKİ KABARTMA RESİMLERDEN ÖĞRENİYORUZ. BİR KAYNAĞIMIZ DAHA VAR: ESKİ MISIRLI OKUL ÇOCUKLARININ NELERİ YİYEBİLECEKLERİNİ BELİRTEN BİR TOPRAK TABLET PARÇASI. BU PARÇADA 33 ÇEŞİT ET YEMEĞİ, 48 ÇEŞİT HAMUR İŞİ VE 24 CİNS İÇECEK ÖĞÜNÜ VER ALIYOR.

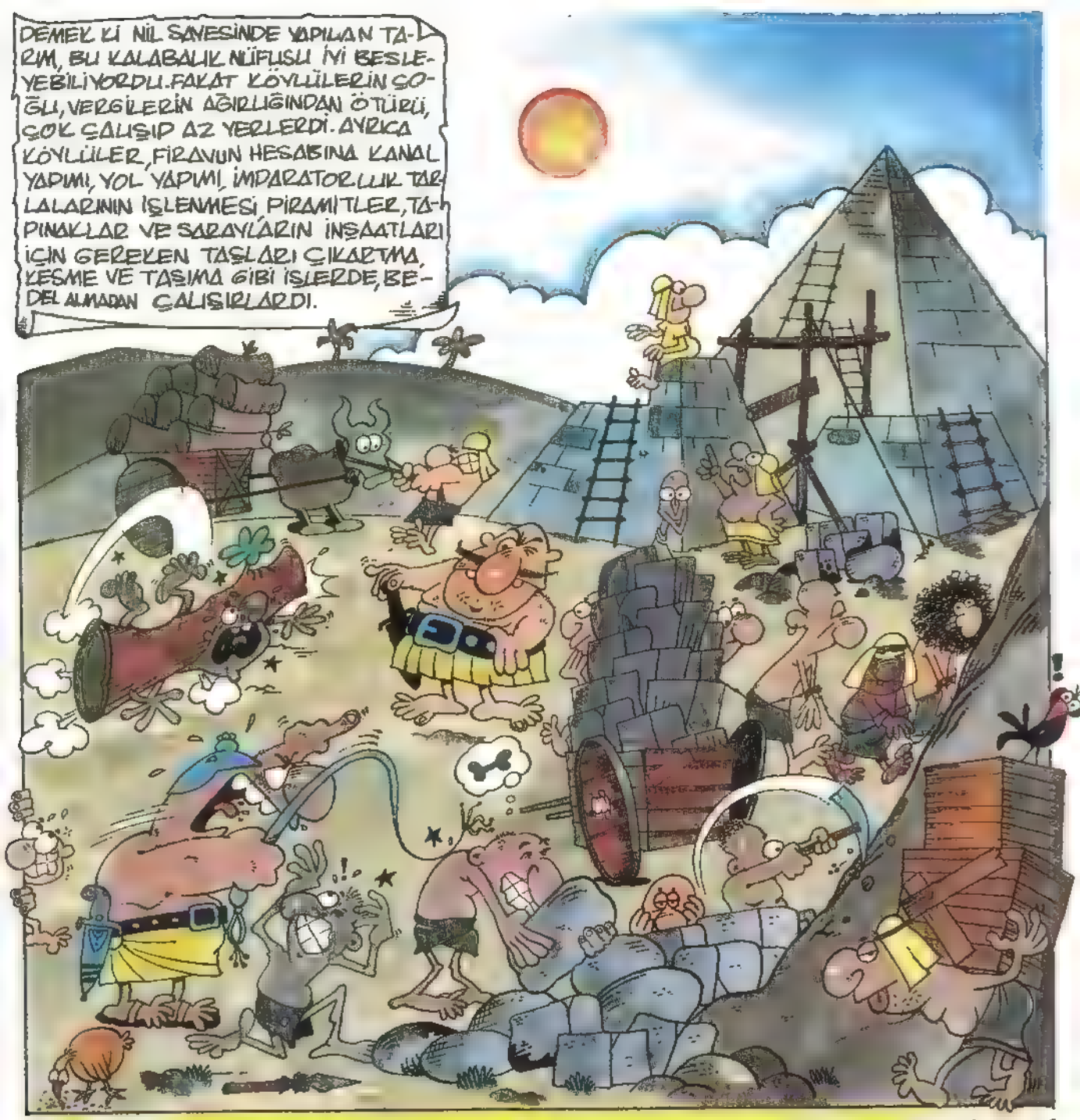

BUNUN YANI SIRA, TARLALARDA ÇALIŞAN İNSANLARIN ÇOĞU KÖLEYDİ. KÖLELER SAVAŞLARDA ELE GEÇEN ESİRLER VEYA BORÇLARINI ÖDEYEMEYEN KİMSELERDEN MEYDANA GELMEKTEYDİ. ESKİ MISIR'DA BORÇ ALAN KİMSE, EĞER BORCUNU ÖDEYEMEZSE, ALACAKLISI HEM ONUN MALLARINA EL KOYAR, HEM DE KÖLE HALİNE GETİRİRDİ. BAZEN KÖLE SAĞLAMAK İÇİN KOMŞU ÜLKELERE BASKINLAR DÜZENLENİR, İNSAN AVI YAPILIR VE ELDE EDİLENLER PAZARDA SATILIRDI. ESKİ MISIR FRESKLERİNDEN BİRİNDE, BİRBİRLERİNE ZİNCİRLERLE BAĞLANMIŞ VE UZUN BİR SIRA OLUŞTURAN ASYALI KÖLELERE AİT BİR KABARTMA VARDIR.

KÖLELERİN DURUMU, TABİİ Kİ ÖZGÜR KÖYLÜLERİNKİNE GÖRE ÇOK DAHA KÖTÜYDÜ. BUNLAR YA DEVLET KÖLESİ OLARAK, YANİ DOĞRUDAN FİRAVUNUN MALI OLARAK, BAŞTA PİRAMİTLERİNKİ OLMAK ÜZERE, BİNLİK KAMU İNŞAATLARINDA BOĞAZ TOKLUĞUNA ÇALIŞIRLAR VEYA ÖZEL KİŞİLERE SATILARAK, ONLARIN ÇEŞİTLİ HİZMETLERİNİ GÖRÜRLERDİ. TEKNELERİN KÜREKLERİ, TEKNELERE DEMİR ÇİVİLERLE ÇAKILAN KÖLELER TARAFINDAN ÇEKİLİR, MADENLER KÖLELER TARAFINDA ÇIKARTILIR, ÖZET OLARAK TÜM AĞIR İŞLER KÖLELERE YAPTIRILIRDI.

ANCAK NİL O KADAR VERİMLİYDİ Kİ ÇOK KALABALIK BİR KÖYLÜ NÜFUSU BESLENDİĞİ GİBİ KENTLERDE YAŞAYANLARI DA DOYURACAK BİR FAZLALIK SAĞLANIRDI.

FAKAT SEVGİLİ ÇOCUKLAR, ESKİ MISIR'DA BUGÜN ALIŞIK OLDUĞUMUZ SAYIDA VE NÜFUSTA KENTLER YOKTUR ANCAK BİRKAÇ TANE BÜYÜK DİYEBİLECEĞİMİZ KENT BULUNUR. BUNLARDA ÇOĞU ZAMAN FİRAVUNLARIN VA YAZLIK, VA DA KIŞLIK BAŞKENTLERİ OLURDU. BUNUN DIŞINDA BAZI KENTLER DE DİNSEL MERKEZ GÖREVİ GÖRÜRLERDİ. ESKİ MISIR'DA SANAYİ ÜRÜNLERİNİN ÜRETİLDİĞİ KÜÇÜK ATELYELER, BİZİM BUGÜN KASABA ADINI VEREBİLECEĞİMİZ BÜYÜKLÜKTEKİ YERLERDE GÖRÜLÜRDÜ.

TARIM TEKNİKLERİNİN VE ARAÇLARININ ZAMAN İÇİNDE GELİŞTİRİLMESİYLE HEM KENTLERİN NÜFUSU HEM DE ENDÜSTRİ İLE TİCARET ALANINDA ÇALIŞANLARIN SAYISI ARTMIŞTIR. AMA BU ARTIŞIN ESAS NEDENİ DEVLETİN ELİNE GEÇEN VERGİ GELİRLERİNİN ARTMASIYLA ASKER VE MEMUR SAYISININ ARTMASI VE BUNA BAĞLI OLARAK HEM DEVLET ÖRGÜTÜNÜN, HEM DE BU ASKER VE MEMURLARIN İHTİYAÇLARININ SAĞLANABİLMESİ İÇİN DAHA FAZLA SAYIDA ZANAATKÂRA İHTİYAÇ DUYULMASIDIR. KENTLERİN NÜFUSUNUN ARTMASININ NEDENİ İSE, BU ASKER VE MEMURLARIN ESAS OLARAK ŞEHİRLERDE OTURMALARIDIR.

MISIR'DA MADEN PEK FAZLA OLMADIĞI İÇİN, ÜLKE BU İHTİYAÇLARINI NUBYA VE ARABİSTAN'DAN, HATTA ANADOLU'DAN SAĞLAMAKTADIR. ANCAK, ÇOK BÜYÜK MESAFELER SÖZ KONUSU OLDUĞU İÇİN VE HEM KARA, HEM DE DENİZ YOLLARINDA GÜVENLİK DÜŞÜK DÜZEYDE OLDUĞUNDAN, ÖZEL KİŞİLER BU TİCARET ALANINA GİRMEKTEN KAÇINMIŞLARDIR.

İHTİYAÇ DUYULAN MİKTAR KIBRIS'TAN GETİRTİLEREK TAMAMLANIRDI. DEMİR ANADOLU'YU ELLERİNDE TUTAN HİTİTLERDEN ALINIR, ALTIN İSE, MISIRLI MADENCİLER TARAFINDAN NUBYA'NIN DOĞU KESİMLERİNDEN ÇIKARTILIRDI.

MISIRLILAR ÇOK ERKEN TARİHTEN İTİBAREN, BAKIR VE KALAY ALAŞIMINDAN TUNÇ ELDE ETME YÖNTEMİNİ KEŞFETMİŞLER VE BUNU HEM SİLAH, HEM DE ARAÇ YAPIMINDA KULLANMIŞLARDIR. MISIRLI ZANAATKÂRLAR TUĞLA ÇİMENTO VE ALÇI ELDE ETMENİN YOLUNU DA BULMUŞLAR, TAHTA OYMACILIĞINDA ÇOK İLERİ TEKNİKLER GELİŞTİREREK, HER TÜRLÜ EV EŞYASINI ÜRETEBİLMİŞLERDİR. BU ARADA İSKELENİN DE BİR MISIR İCADI OLDUĞUNU SÖYLEYELİM.

SÜRECEK

Yazan: Gülten DAYIOĞLU

SAN FRANSİSKO SOKAKLARI

Geçen yıllarda, televizyonda SAN FRANSİSKO SOKAKLARI adlı bir polisiye dizi gösterilmişti. San Fransisko'nun inişli yokuşlu yollarında, nefes kesici kaçıp kovalamacalarla süren bu güzel filmi, herhalde anımsıyorsunuzdur. İşte şimdi, hep birlikte bu inişli yokuşlu yollara koyulup, San Fransisko'yu gezeceğiz.

Bu sedir ağacının gövdesi, ulusal bir anıt olarak korunuyor

San Fransisko, Amerika'nın dünyaca tanınmış büyük ve güzel kentlerinden biri. 130 yıl önce burası küçük bir köymüş Nufusu da sadece 459 kişiymiş. 1850 yılında, Avrupa'dan akın eden altın arayıcıları yüzünden nüfus 25 bine yükselmiş. Kentleşme böylece başlamış. Ne var ki bu kent, deprem kuşağı uzerinde bulunuyor. 1906'da büyük bir deprem oluyor, yeni kurulan kent, beşik gibi sallanmaya başlıyor. Evler yıkılmıyor. Ama su ve gaz boruları patlayıp sobalar devrili...e, büyük yangın başlıyor. Kent yok oluyor.

Daha sonra, depreme dayanıklı yöntemlerle kent yeniden kuruluyor Bugünkü San Fransısko gerçekten çok güzel. Kent kırk üç tepe üzerine kurulu. Tepeler arası bağlantı, deve hörgücü gibi inişli yokuşlu binlerce cadde ile sağlanıyor Yollar öylesine eğimli ki! Lombart Street adlı caddenin eğimi %40. Dünyanın en büyük bankası Bank of America'nın merkezi. San Fransisko'da. Piramit şeklinde bir bina

Kentin göbeğinde "CHINA TOWN" denen büyük bir Çin mahallesi var. Burada 75 bin Çinli yaşıyor. Özgün Çin tiyatroları, tapınakları, restoranları, aktarları ile gerçek bir çin kentini andırıyor

BLUE JEAN

Dünyanın dort bir yanında herkesin severek giydığı Blue Jean, ilk kez San Fransısko'da giyilmiş. Bavyera asıllı bir Musevi olan Levi Strauss, kumaş tüccarlığı yaparmış. Satamadığı yelken bezlerinden pantolon diktirmiş. Su kenarlarında yerlere diz çokerek çalışan altın arayıcıları, bu dayanıklı pantolonları pek sevmişler. 1853'de kurulan (LEVI'S) Blue Jean imparatorluğu hâlâ sürüyor. Bu çok ünlü pantolon imparatorluğunun merkezi San Fransisko'da

San Fransisko ile ilgili bu ön bilgileri uçakta edinıyoruz. Kente ulaşınca, hıç de düş kırıklığına uğramıyoruz Burası, gerçekten çok guzel bir yer Amerika'da kentlerin yeşilliğine çok önem veriliyor Kentlerde çimlendirilmemiş, ağaçlandırılmamış, çiçeklendirilmemiş bır karış boş toprak yok

Çimlerin iç açıcı taze yeşilliği dikkatimi çekiyor. Onları sulayan yok görünürde. Meğer altlarından delikli su boruları geçiyormuş. Boruların suyu bil

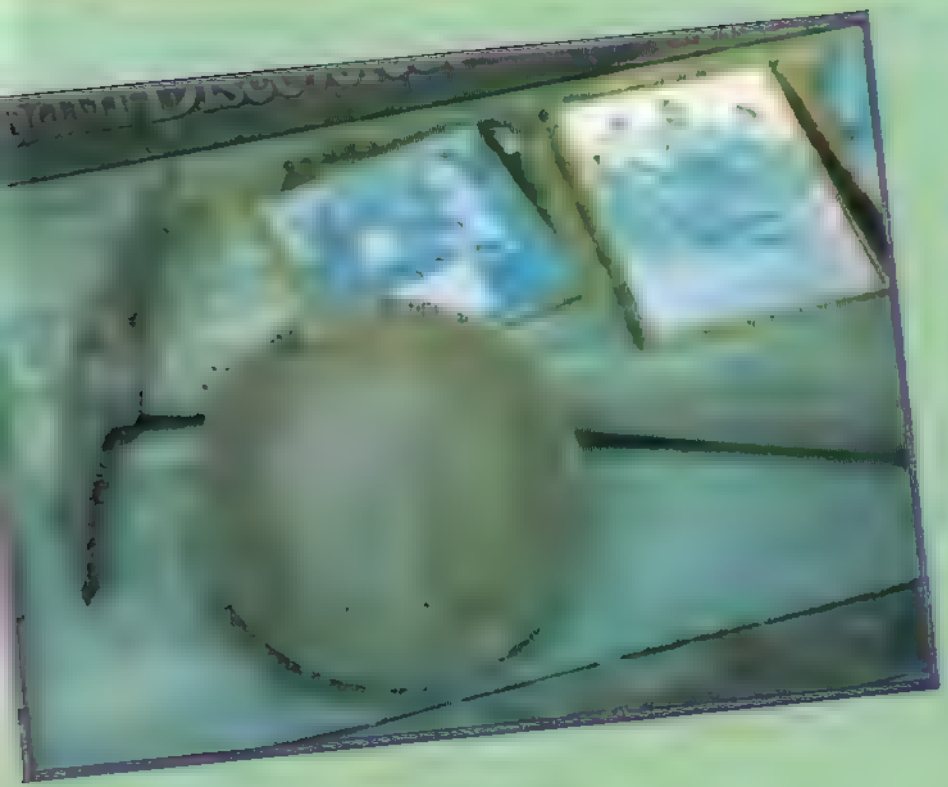

Geçmişte altın aracıyılarının kullandıkları aletler, bir müzede sergileniyor

San Fransisko tramvaylarıyla ünlü

gısayar kontrolündeymiş Belli aralarla, bilgisayar borulara su salarmış. Çok güneş olan yerlerde, kurumaya yüz tutan çim bölümler olursa, bilgisayar hemen o alanlara da su verirmiş.

San Fransisko da yeşil bir kent. İki üç katlı eski binaların yanında, gökdelenlere sık a rastlanıyor Bu gökdelenler değişik biçimlerde yapılmış. Kimi piramit, kimi silindir, kimi prizma biçiminde

Eski binalar, film setlerindeki maketlen andırıyor. Ve eski Amerika'yı çağrıştırıyor

Ülkemizde TV'de "San Fransisko Sokakları" adıyla bir polisiye film gösterilmişti. Sokaklar gerçekten de filmlere konu olacak kadar ilginç

Belli bir hatta, tramvay işliyor. Tabandaki ray ustunde çekilerek yuruyen bu tramvaylar, böylesine eğimli yollara nasıl tırmanıyor? Akıl almaz bayırları nasıl iniyor? Gerçekten şaşırtıcı. Tramvaylar eskiden kalma Bir ara, belediye bizde olduğu gibi tramvayları müzelere kaldırmak istemiş Halk buna karşı çıkmış. Otuz kişilik vagonlara, elli kişi sıkışabiliyor Çokluk da turistler biniyor bunlara

Otelimiz, kentin orta yerinde. Çok eski ve çok ilginç bir bina. Üstelik, buranın ilk gökdelenlerinden Yetmiş katlı En üst katında dört yanı camlı bir restoran var. Oradan bakınca, kentin büyük bölümü tabak gibi görünüyor

Bu kentte de, uyku tulumunu ev edinip sokaklarda yaşayanlar pek çok. Kimi yoksullar çalgı çalarak dileniyor Bazıları da soygunla, yankesicilikle geçiniyor. Burada da gözümüzü dört açmamız önerildi

Otelimize yerleştikten sonra, hep birlikte kenti gezmeye çıkıyoruz

Mission denen bir semte gidiyoruz Rehberin dediğine gore, Amerika'ya gelen Avrupa'lılar, San Francisco yöresinde ilk buraya yerleşmişler Burada yerleşik bulunan beş bin kızılderliyi, bir binanın mahzenine doldurup yakmışlar. Sonra bu topraklara yayılıp kenti kurmuşlar

GÜZEL ÖLÜLER

Yolda, üzerinde şu sozler yazılı bir tabela dikkatimizi çekiyor "CENAZE GÜZELLİK SALONU." Meraklanıyoruz Meğer çeşitli kazalarda ölen, par

çalanan, yanan insanlar, buraya getirilirmiş. Bu binada, ölülerin parçaları birleştirilir, makyaj yapılır, sonra tabuta konup sahibine sapasağlam teslim edilirmiş. Cenaze dini tören sırasında, insan içine böyle doğru düzgün çıkarılırmış. Çünkü bazı dinlerde cenaze, yüzü açık olarak tabuta konuyor. Yakınları, dostları, kendisini mezara koymadan, son bir ziyaret edip vedalaşıyorlar.

San Fransisko sokaklarında minibüsle geziyi sürdürüyoruz. Önemli yerlere gelince, taşıttan inip görülecek bölümleri inceliyoruz. Sonra yine arabaya doluşup yola koyuluyoruz. İnişli yokuşlu yollar, çok düzgün bir planla açılmış. Hepsi de birbirine paralel. Bu paralel yolları, ancak birkaç yerde dik kesen yollar bulunuyor.

San Fransisko, dünyaca ünlü bir liman. Bir de köprüleri dillere destan. Yüksek tepelere çıkıp kenti ve limanı kuşbakışı izliyoruz.

Pasifik okyanusu, kıyılara sokularak çok güzel koylar, yarımadalar oluşturmuş. Ayrıca, kıyıya yakın ada ve adacıklar da var. Bunlardan en önemlisi, Alcatraz Adası. "Alcatraz Kuşçusu" adlı film, bu adadaki ünlü hapishanede geçiyordu. Alcatraz hapishanesi bugün artık kullanılmıyor. Ama, geçmişte, başta azılı haydut Alcapone olmak üzere, pek çok canı burada tutsak edilmiş. Adanın çevresindeki sular çok soğuk ve derin olduğundan, buradan kimse kaçıp kurtulamazmış. Şimdilerde bu ünlü cezaevi, turistik bir alan olmuş. Limandan küçük vapurlar kalkıyor. Herkes hapishaneyi görmeye gidiyor. Zamanımız olmadığından biz gidemedik. San Fransisko'yu kuşbakışı görebildiğimiz Telgraf Kulesi, buranın en yüksek tepesindeymiş. Buradan, kentin büyük bir bölümü görülüyor.

Tepede bir de Kristof Kolomb heykeli var. Yerli ve yabancı turistlerle dolu her yer.

Tepenin bir kenarına, pirinç bir levha konmuş. Levhada, tepe ile ilgili bilgi veriliyor. Burası, kentleşmeye izin verilmeyen iki tepeden biriymiş. Bahar gelince, yüzyıllardır olduğu gibi hâlâ, binbir renkli çiçekler açar, buraya özgü mavi kanatlı kelebekler uçuşurmuş.

KÖPRÜLER KENTİ

Tepeden, ünlü San Fransisko köprülerinin görünümü de çok güzel. Bu köprüleri de gezeceğiz. Dünyanın en uzun köprüsü ünvanını, uzun yıllardır koruyan "Bay Bridge" ve dünyanın en ünlü ve eski asma köprüsü kırmızı "Golden Gate", karşımızda kartpostallardaki resimler gibi duruyor.

San Fransisko Telgraf tepesinde, Kristof Kolomb'un büyük bir heykeli var

Bay Bridge köprüsü, birkaç katlı yollardan oluşma. 1989 depreminde, bu kat kat yollardan biri çökmüş. Birçok araba iki yol arasında kalıp ezilmişti. Rehberimiz olay yerine de gideceğimizi söyleyince, merakımız daha da arttı.

Tepeden inip başka yerlere doğru yola çıkıyoruz.

Hipilik, San Fransisko'da doğmuş. Hipiler semtinden geçiyoruz. Ama, ortada hipiye benzer kimse yok.

Yolumuz, dört bin dekarlık bir alana yayılmış olan Golden Gate (Altın kapı) parkına düşüyor. Burası, spor, eğlence, dinlenme, kültür merkezi. Park içine kurulmuş çok güzel bir Japon bahçesinde, çay içip soluklanıyoruz.

Amerika'da beyzbol oyunu çok tutulan bir oyun. San Fransisko'nun beyzbol takımının adı GIANT. Takım, dünyaca ünlü oyunculardan oluşuyor. Yol üstünde büyük bir stadyum görüyoruz. Beyzbol, burada oynanıyormuş. Ama stadyum ruzgâra açık olduğundan, oyuncular burada beyzbol oynamak istemiyormuş. Bu yüzden kent içinde yeni bir stad yapılıyormuş.

EN UZUN KÖPRÜ

Şimdi, dünyanın en uzun köprüsüne giriyoruz. Köprü iki bölümden oluşuyor. Ayaklarından biri, bir adaya dayalı. Bu adanın adı Hazine adası. Geçmişte, Meksikalı'lar buraya hazinelerini saklarlarmış. Bu köprü ile OAKLAND denilen yere geçiyoruz. Oakland, işçi kenti. Kararmış binalar, yoksul görünümlü sokaklar pek ilginç değil. Buranın tek ilginç yanı, ünlü yazar Jack London'un burada yaşamış olması.

Uzun köprünün alt katı, Oakland'a gidiş yolu. Dönüşte de üst kattan geçeceğiz. Depremde çöken yer, çarçabuk onarılmış. İyi bir rehber olan Amerikalı şoförümüz, onarım gören yeri gösteriyor. Ürperiyoruz. Oakland'da fazla oyalanmıyoruz. Üst kattaki yola girip, ana karaya geri dönüyoruz.

Köprü, doğrusu etkileyici.

HAYVAN MEZARLIĞI

Köprüden çıkınca, yolda yine ilginç bir levha görüyorum. Levhada: **"Evcil hayvanlar mezarlığı"** yazılı. Rehber bu konuda bilgi veriyor. Amerikalılar, evcil hayvanlara çok düşkün. Ke-

di, köpek, kuş; yanında tavşan, papağan, kaplumbağa, ceylan, hatta aslan, kaplan bile besliyorlar evlerinde. Bu hayvanlara öylesine bağlanıyorlar ki, öldüklerinde törenle özel mezarlığa gömüyorlar. Ölüm günlerinde, mezara gelip çiçek bırakıyorlar.

Mezar taşlarında, hayvanların doğum, ölüm tarihleri, özellikleri bile yazılı oluyor.

ENCI MAHALLELERI

Yol üstünde bulunan zenci mahallelerinden geçiyoruz. İki ya da tek katlı evler tertemiz. Bahçeler bakımlı. Zenci çocuklar, kaldırımlarda ve bahçelerde oyun oynuyor. Burada bir şey dikkatimi çekiyor: Zenci mahallesine konmuş olan tüm reklamlarda, mankenler zenci. Çocukların oyuncak bebekleri de zenci.

Amerika'lılar, eski eserlere de önem veriyorlar. Örneğin, eski dönemlerden kalma evleri, temelinden alıp, belli bir semte taşıyacaklarmış. Böylece, geçmişe örnek olacak bir eski zaman semti oluşturmayı planlamışlar.

EVSIZLER

San Fransisko sokaklarında, evsizlerin sayısı oldukça kabarık. Meğer, burarın valisi, çok hoşgörülü bir insan mış. Çevre kentlerde ya da eyaletlerde, ortaya çıkan evsizler, suça eğilimli kimseler, buraya gönderiliyormuş. Bu kimselerin taşıt biletleri tek yönlü, sadece gidiş olarak, polis tarafından alınıp suçluya verilyormuş.

ALTINKAPI

Sıra Golden Gate denilen asma köprüde. Bu köprünün rengi kırmızı. Boyu 3 km. olan köprüyü elli yıldır yirmibeş boyacı sürekli olarak boyamakta. Böylece çürüme önlenmiş oluyor. Golden Gate, bizim boğaz köprüleri gibi asma.

Eskiden, San Fransisko'ya gidip de bu kırmızı asma köprüyü görenler gerçekten şaşkınlık ve hayranlık duyarlardı. Arada hiçbir ayak ve destek olmadan bir kıyıyı ötekine bağlayan, bu asma köprü, geçmişte filmlere bile konu olmuştu. Oysa şimdi, bizler, Golden Gate köprüsünü görünce, o denli şaşırmadık. Çünkü artık bizim de asma köprülerimiz var.

Kırmızı köprüyü geçtikten sonra, yine bir tepeye ulaştık. San Fransisko bu tepeden daha bir güzel görünüyor. Her yer turist dolu. Burada, turistsever bir polisle tanıştık. Türkiyemizi iyi tanıyor. Bize pek içten davrandı.

San Fransisko gezimiz, kıyı boylarında sürdü. SAUSALİTA adlı balıkçı kasabası, bizim İstanbul'daki Bebek kıyılarını andırıyor. Burayı İtalyanlar kurmuş. Halen zenginler yaşıyor. Öyle zenginler ki, bahçelerinde son model arabaların yanında, helikopterleri, hatta iki kişilik uçakları bile var.

San Fransisko'nun en güzel yerlerinden biri bence, FISHERMAN'S WHARF adı verilen liman. Kıyı boyunca iki kilometre kadar uzayan bu liman öylesine kalabalık ki! Turistler, denize uzanan tahta iskeleler üzerinde keyifle gıdıp geliyor. İskeleler üstüne kurulmuş tahtadan dukkanlar, tıklım tıklım insanla dolu. Hele açık hava lokantaları! Limanın en ilginç yerleri buralar. Kocaman kazanlar içinde, iri kafalı bol etli kocaman pavuryalar, istakozlar, kaynıyor. Turistler bu deniz ürünlerini, dikildikleri yerde yıyorlar. Hem de on parmaklarını yalaya yalaya.

Herkes bir yol tutturmuş. Kimi çalgı çalıyor, kimi dans ediyor, kimi mim gösterisi yaparak, yoldan geçenlerden para topluyor. Tamtam çalan Afrika'lı, en çok ilgi çekenlerden. Kısacası, liman, şenlik yeri gibi.

San Fransisko'da bir orman bölgesi var. Orayı da görmeye gidiyoruz. Buradaki ağaçlar öylesine yaşlı, öylesine kalın ve uzun ki!.. Bugüne değin hiçbir ülkede, böylesine büyük ağaç görmedim. Bu ağaçlar çok iyi korunuyor. Yanlarında, yaşlarını, cinslerini belirten yazılar var.

Ormanın derinliklerine doğru ilerledikçe, gökyüzü görünmez oluyor. Birden karşımıza, gövdesi oyulmuş dehşetli büyük bir ağaç çıkıyor. Bin yaşında olduğu söyleniyor. Oyuk gövdenin içi oda gibi. On kişi rahat sığar buraya. Çocuğun biri başını uzatıyor. "İçerde kimse var mı?" diye soruyor. Bunu inanarak yaptığından, herkesin pek hoşuna gidiyor.

Çocukları gözlüyorum. Özellikle Amerikalı ailelerin çocukları, terbiyeli, kurallara bağlı. Ailesiyle uyum içinde. Özellikle çevreye zarar vermemeye özen gösteriyorlar.

San Fransisko'yu, İstanbulumuza benzediği için pek sevdik. Oradan da çok güzel izlenimlerle ayrıldık.

Yazarımız Gülten Dayıoğlu'nun, Kuzey Amerika gezi izlenimleri sona erdi. Bir başka gezide buluşmak dileğiyle, hoşçakalın.

Dünyanın en uzun köprüsü Fransisko'da

PROFESÖR TONTON

BU SABAH BAY EDVAR (YANİ PROF. TONTON) FEVKALADE NEŞELİ...

BİR TEK DAHA VEEER, SORMA GELEN KİİİM...

BU SABAH ÇOK NEŞELİYİM! BU SABAH GÖLDE ARAŞTIRMA YAPACAĞIM, PASTÖR!

GÖL SUYUNDAN ÖRNEK ALACAK VE YENİ BAKTERİ TÜRLERİ BULACAĞIM!

BİR TEK DAHAAA...

PEKALA. HERŞEY HAZIR! ŞİŞELER, DENEY TÜPLERİ, HEPSİ BURADA.

SONRA GÖRÜŞÜRÜZ, PASTÖR. USLU OL, TAMAM MI!

EYVALLAH, FELİÇYA, BEN GÖLE GİDİYORUM, BAZI ÖRNEKLER ALMAYA...

GEÇEN DEFAKİ GİBİ ÖĞLE YEMEĞİ VAKTİNİ UNUTMA.

BİİİR TEK DAHA VEEER

SORMA GELEN KİM

SELAM EDVAR! KEYFİN YERİNDE BUGÜN!

ÖRNEK TOPLAMAYA GİDİYORUM DA, ONDAN!

ZATEN KEYFİM HEP YERİNDEDİR!

BİR TEK DAHAAA

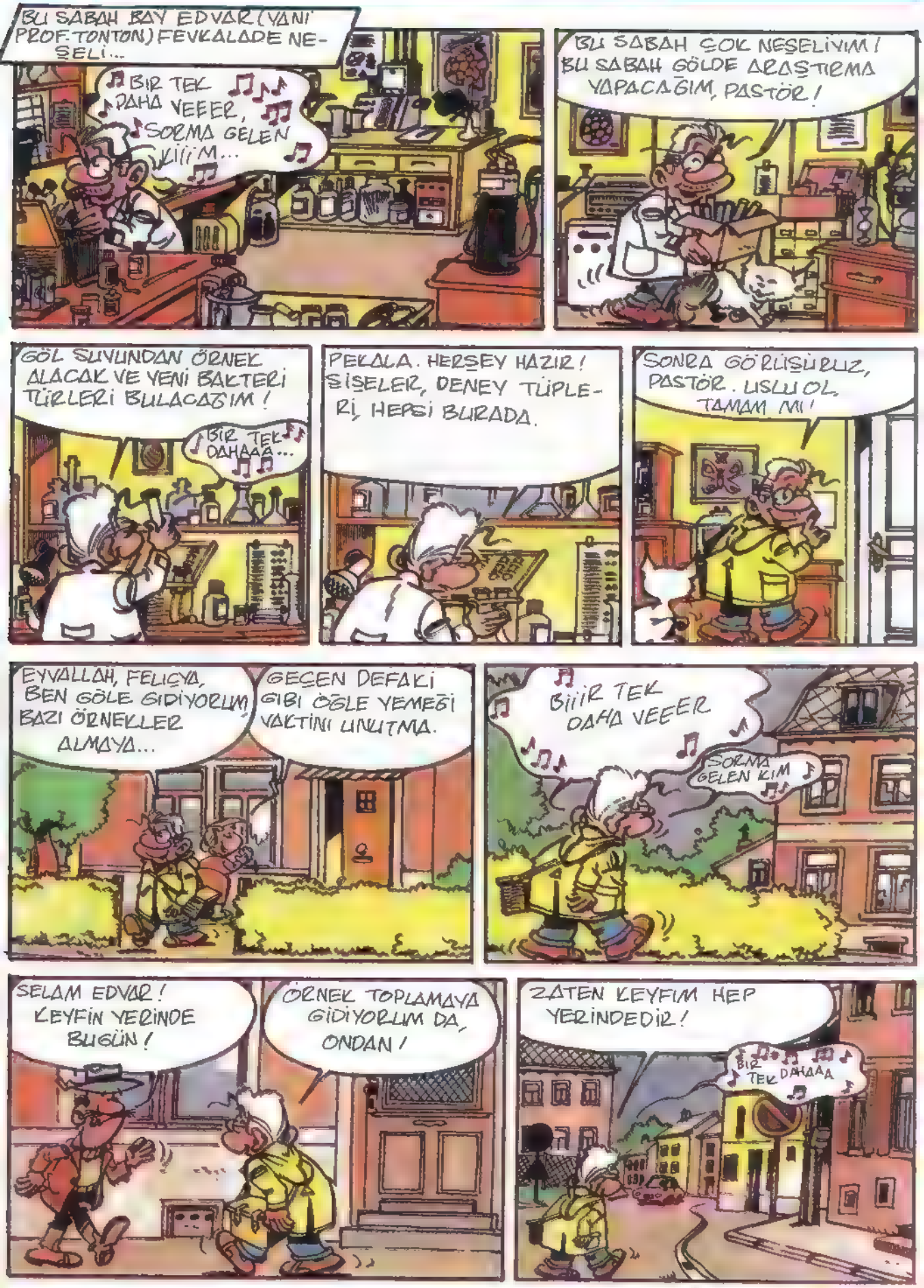

EVEEET! İŞTE GELDİK! EN HEYECANLI AN BUDUR İŞTE, BAKALIM NELER BULACAĞIZ?

HOOOOP!

HAY ALLAH! SEPETİM DEVRİLDİ! DENEY TÜPLERİ DE!

BOŞVER! BU KADAR KÜÇÜK BİR KAZA İLE KEYFİMİ KAÇIRACAK DEĞİLİM!

KÜÇÜK BİR KAZA MI?! PEK EMİN OLMAYIN BAY EDVAR! BÜYÜTEN İLACIN OLDUĞU TÜP DEVRİLDİ! BİRKAÇ DAMLA İLAÇ DA GÖLE DÖKÜLDÜ ÜSTELİK!..

İŞTE OLDU! BİR SÜRÜ BAKTERİ TOPLADIM! ŞİMDİ BUNLARI BİR GÜZEL İNCELEYECEĞİM...

BUNLAR ÜZERİNDE ÇALIŞMAYA BAYILIYORUM!

BÜYÜTÜCÜ İLAÇ, SUDA TEK HÜCRELİ CANLILAR ARASINDA YAYILMIŞTI BİLE...

VE OLMASI GEREKEN DE OLMAKTA GECİKMEDİ!!

FİYUUUT

BLUB BLUB GLOU GORGLOU BLOUB

GRAÔOR GRRR

VE BAY EDVAR, SAKİN BİR ŞEKİLDE EVİNE DOĞRU İLERLERKEN...

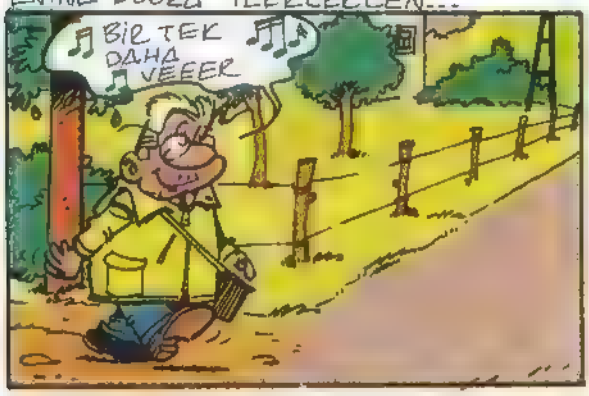

...KORKUNÇ BİR YARATIK AĞIR VE KABARLI BİR ŞEKİLDE KENTE YAKLAŞIYORDU...

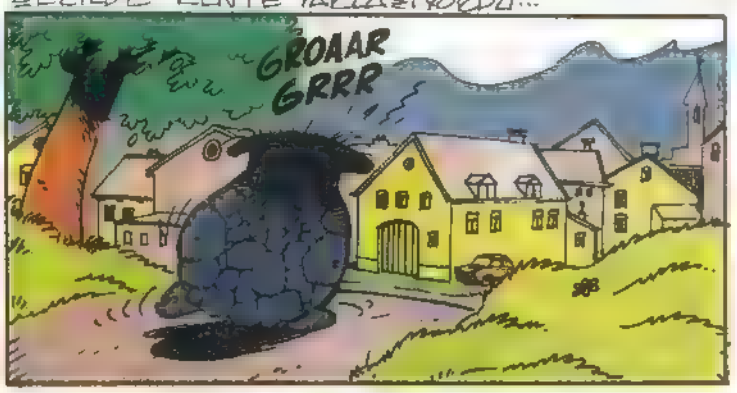

...NEREDEYSE FARKEDİLMEK İÇİN.

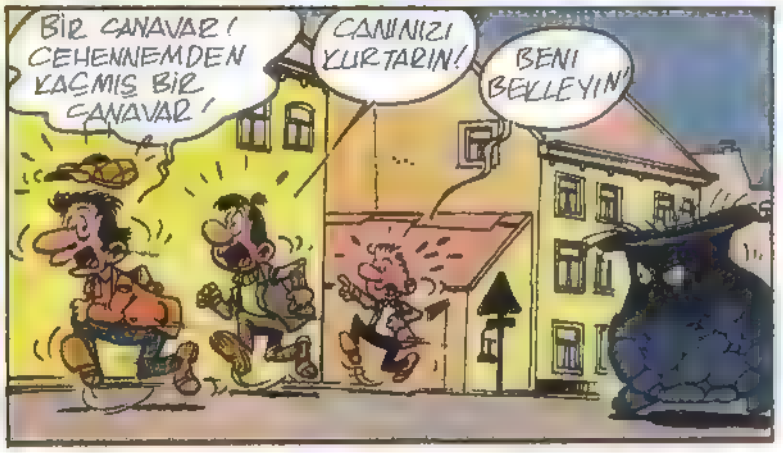

HADİ ASLANIM, HAKKINDAN GEL ŞUNUN!
HİÇ UMUDUM YOK!
KAPA ÇENENİ, BUDALA!
DEFOL BURADAN!!
KIST! KIST!
GRAOOR
HEY, HEY HEY! BU ŞEYLER NE KADAR DA KİNCİ OLUYORLAR YAHU!
GRAOR GRR
GRR MURF GRR
PAN PAN GR
FAYDASI YOK! BUNUN HAKKINDAN GELMEK İÇİN BİR TOP LAZIM!
KAYMAKAMA HABER VERİN! ORDUYA HABER VERSİN, GELİP BU CANAVARI BOMBALASINLAR!
İMDAAT!!
BİZİM ORMAN KORUCUSU ÇOK HIZLI KOŞUYOR!
EVET! BÖYLE HIZLI KOŞMASINI SAVAŞTA ÖĞRENMİŞ!
BAY EDVAR'A GELİNCE, ONUN HİÇBİR ŞEYDEN HABERİ YOKTU...
HIMMM! BU OLDUKÇA İLGİNÇ BİR BAKTERİ... ALIŞILANDAN BIRAZ DAHA BÜYÜK...

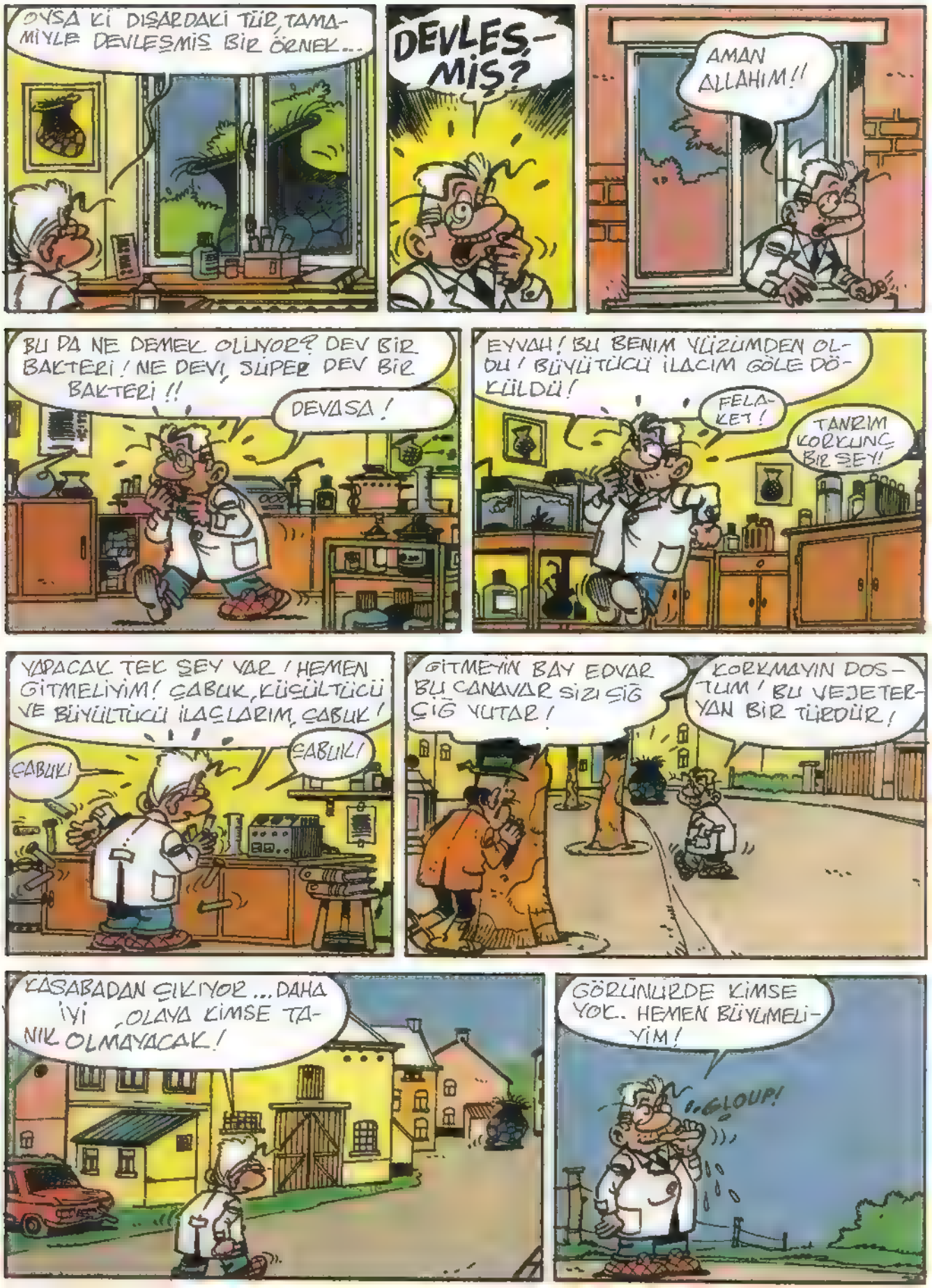
DAHA ÖNCE DEVLEŞMİŞ BİR ÖRNEK...
DEVLEŞ-MİŞ?
AMAN ALLAHIM!!
BU DA NE DEMEK OLUYOR? DEV BİR BAKTERİ! NE DEVİ, SÜPER DEV BİR BAKTERİ!!
DEVASA!
EYVAH! BU BENİM YÜZÜMDEN OLDU! BÜYÜLTÜCÜ İLACIM GÖLE DÖKÜLDÜ!
FELAKET!
TANRIM KORKUNÇ BİR ŞEY!
YAPACAK TEK ŞEY VAR! HEMEN GİTMELİYİM! ÇABUK, KÜÇÜLTÜCÜ VE BÜYÜLTÜCÜ İLAÇLARIM, ÇABUK!
ÇABUK!
ÇABUK!
GİTMEYİN BAY EDVAR BU CANAVAR SİZİ ÇİĞ ÇİĞ YUTAR!
KORKMAYIN DOSTUM! BU VEJETERYAN BİR TİRDİR!
KASABADAN ÇIKIYOR... DAHA İYİ, OLAYA KİMSE TANIK OLMAYACAK!
GÖRÜNÜRDE KİMSE YOK. HEMEN BÜYÜMELİYİM!
GLOUP!

F.IYYUUUT
ŞİMDİ BİZBİZE-YİZ DOSTUM!
HOOP!
İİİYK İİİYK!
ŞİMDİ KÜÇÜLTÜ-CUYÜ İÇİRMELİ-YİM ONA!
İÇECEK MİSİN, HA? İÇECEK MİSİN?!
İİİYK
F.IYYUUUT
HERŞEY TAMAM ŞİMDİ SIRA BENDE!
GLOUP
F.IYYUUUT
HERŞEY ESKİ DÜZE-NİNE GİRDİ! AMA NE İŞTİ YANİ!!
AH! BAY EDVAR! İYİSİNİZ! CANAVAR NE OLDU?
KAYBOLDU DOSTUM, TELAŞ ETMEYİN, SORUN-LAR ÇÖZÜLDÜ!
FİFİ'NİN YEBİ-KAHV
CAFE
BİTTİ

7. SANAT

GELİN GÖRÜNTÜ DÜZENLEYELİM!

Yazan: Seçil BÜKER

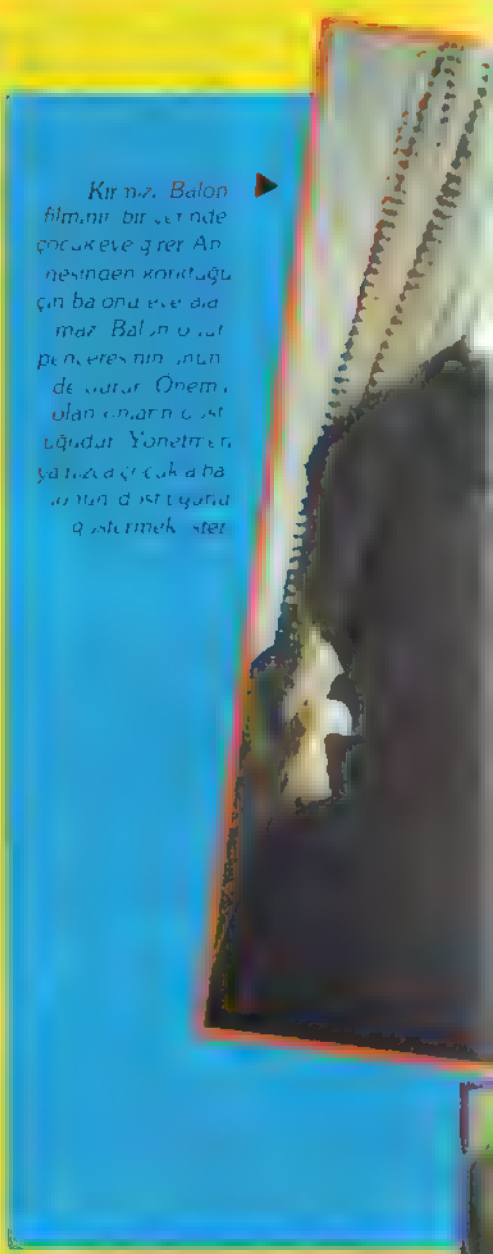

Kırmızı Balon filminin bir sahnesinde çocuk eve girer. Annesinden korktuğu için balonu eve alamaz. Balon onun penceresinin önünde durur. Önemli olan onların dostluğudur. Yönetmen yalnızca çocukla balonun dostluğunu göstermek ister.

Yolda giderken biri seslenir: "Baba kız şöyle bir fotoğrafımızı çeker misiniz? Çok kolay. Şu düğmeye basmanız yeterli. Biz ağacın altında duralım." Ne dersiniz, fotoğraf ya da film çekmek bu denli kolay mı? Fotoğraf çektiğimizde ya da film çektiğimizde, mercekten giren ışık boş film parçasına dikdörtgen biçiminde düşer. Çünkü merceğin arkasında dikdörtgen biçiminde bir pencere vardır. Işık bu pencerenin içinden geçer. Filmin üzerine de bu pencerenin çevrelediği resim çıkar. Fotoğraf çektirdiğinizde fotoğrafçıdan filmleri isteyin. Fotoğraflarınızın çevresinin simsiyah olduğunu göreceksiniz. Film ya da fotoğraf çekerken, bu dikdörtgen pencere bizi sınırlıyor. Göstermek istediklerimizi bu dikdörtgen çerçevenin içine sığdırmak zorundayız.

Bu sınırlılık fotoğraf ve filme özgü. Roman ya da öykü kitabının boyutu önemli değildir. Yayımcı sayfanın boyutlarını saptar. Kırmızı Balon adlı öyküyü yayımlar. Başka bir yayımcı da aynı öyküyü yayımlamak isteyebilir. O da sayfa boyutunu dilediğince saptar. Kitapçılara gidin, değişik boyutlardaki sayfalara basılmış kaç tane **Don Kişot**, kaç tane **Balonla Beş Hafta** bulacaksınız bakalım. Öyküyü ne tür bir kitaptan okuduğunuz önemli değildir. Sayfanın eni ya da boyu, öykünün anlamını etkilemez. Oysa fotoğraf ya da film çekerken, neyi nasıl çekeceğinize çok iyi karar vermelisiniz. Çünkü dikdörtgenin çerçevesi sizi sınırlıyor. Siz dünyaya, ancak bu çerçevenin sınırları içinde açılabilirsiniz.

Bu durumda seçim yapmak zorundayız. Çevremize baktığımızda her şeyi görürüz. Ama fotoğraf ya da film çekerken dikdörtgen çerçevemize neyin gireceğine, neyin girmeyeceğine karar vermeliyiz. Karar verdik? Şimdi ne olacak? Seçtiklerimizi çerçevenin içine yerleştirmeliyiz. Bunu rastlantıya bırakamayız. Neyi, nerede, neden koyduğumuzu çok iyi bilmeliyiz. İnsanları, eşyaları, derinlik sağlayacak biçimde yerleştirmeye görüntü düzenlemesi diyoruz. Görüntü düzenlemesi çok önemli. Çünkü görüntüye derinlik sağlıyor.

Kameranın merceği, belirli bir alan içindeki şeyleri çok iyi görür. Bu alanın dışındakileri bulanık görür. Yönetmen merceği, ışığı öylesine iyi ayarlar ki çok yakındaki kişileri de, çok uzaktaki kişileri de çok iyi görürüz.

Şimdi ilk fotoğrafa bakın. Bu görüntü Orson Welles'in **Yurttaş Kane** adlı filminden alındı. Welles'in görüntüyü nasıl düzenlediğini inceleyin istersenız.

Yönetmen kimi kez derinliği yeğlemez. Tam tersine derinlik duygusunu yok etmek ister. Kırmızı balonlu çocuk, bir gün sarışın bir kızla karşılaşır. Kızın mavi balonuyla kırmızı balon dost olurlar. Çocuklar da birbirlerinden hoşlanırlar. Önemli olan yalnızca onların dostluklarıdır. Yönetmen çocuklar ve balonlardan başka bir şey göstermek istemez. Sokaktaki duvar yönetmene yardım eder. Derinlik duygusu yok olur.

Yönetmen derinlik duygusunu yok etmek istediğinde, duvar aramaz kusursuz. Kameranın merceğini ayarlayarak uzaktaki binaların bulanık görünmesine yol açar. Bunu bilerek, isteyerek yapar. Neden mi? Çocuk eve girer. Annesinden korktuğu için balonu eve alamaz. Balon onun penceresinin önünde durur. Birbirlerine bakarlar. Önemli olan onların dostluğudur. Kenti, binaları görmesek de olur. Yönetmen, yalnızca çocukla balonun dostluğunu göstermek ister. Bundan dolayı derinlik duygusunu yok eder.

Yönetmen derinlik duygusunu yaratırken, ya da yok ederken ışık kaynaklarından yararlanır. Görüntüye giren insanları, şeyleri ışıkla yoğurur. Işık yönetmenin paletidir. Yönetmenin ışıkla ne denli değişik anlamlar yaratabileceğini bir sonraki yazımızda açıklamaya çalışacağız.

▲Kırmızı Balon adlı filmde kahramanımız bir gün sarışın bir kızla karşılaşır. Kızın mavi balonu da kırmızı balon dostlarını. Çocuklar da birbirlerinden hoşlanırlar. Yönetmen çocuklar ve balonlardan başka bir şey göstermek istemez.

◀Sinema tarihinin ünlü filmlerinden biri de Yurttaş Kane dır. Filmin yönetmeni, yukarıdaki sahnede, filmin kahramanını konuşma yaparken görüntülemiştir. Bunu yaparken, çerçevenin içerisine hem konuşma yapan kişiyi, hem de onu dinleyen insanları ustalıkla yerleştirebilmiştir.

İKİBİNLİ YILLARDA

2000 YILINDA YAŞAM

SİNEMA

Artık bilgisayarlar sayesinde gerçeğe çok yakın, kusursuz çizgi filmler yapmak olanaklı olabilecek

Film kameralarının yerini giderek video kameralar alacak Yeni teknikler sayesinde video çekimleri büyük sinema ekranına net olarak yansıtılabilecek Örneğin, özel bir kurguyla iki sahne üstüste getirilecek, böylece bir oyuncu hiç gitmediği bir mekânda oynuyor gözükebilecek.

Bilgisayar grafikleri yoluyla özel efekt kullanımı çok genişleyecek. Roger Rabbit filmindeki gibi, film üzerinde çizgi film yapımı daha yoğun ve zengin biçimde kullanılacak. Örneğin, eski bir ev gerekiyorsa bu çizim yoluyla elde edilecek, evin kendisini bulmak ve kullanmak gerekmeyecek

Cep sineması olarak adlandırılan küçük sinema salonları artacak Ancak bunların yanısıra, çok iş yapan popüler filmler için dev salonlar da kullanılacak

Hollywood'da çizgi filmler, kahraman savaşçıların filmleri, aşk filmleri 2000'li yıllarda da en çok yapılacak film türleri

1930'ların, 40'ların siyah beyaz filmleri bilgisayar teknikleri ile renklendirilmeye başlandı. Yakında izleyici önüne renkli olarak çıkacaklar

Rekabet giderek artacağı için, yalnızca büyük film yapım şirketleri ayakta kalacak. Küçük şirketler ise video film yapımına yönelecek.

Bütün bunların sonucunda bizler daha renkli, daha heyecanlı, daha zevkli filmler izleyebileceğiz

GELECEĞİN TEKNOLOJİK EVİ

Yakın bir gelecekte bilgisayarınız olursa, her türlü bilginin aktığı bilgisayar ağının bir durağı da sizin eviniz olabilecek. Tuşlar aracılığı ile istediğiniz bilgiye ulaşabileceksiniz. İşadamları evlerinden yönetecekler işlerini. Siz arkadaşınıza mektup yazabileceksiniz tuşlarla ve hemen ulaşacak mektubunuz. Gazeteler de elektronik sistemle çalışmaya başlayacaklar ve bilgisayar ekranında okuyacaksınız haberleri, her sabah

Kablo TV sistemi ile, alışveriş katalogları ekranda yansıyacak ve ücretsiz telefonla siparişlerinizi verebileceksiniz. İstedikleriniz kapınıza gelecek

Gelişmiş bilgisayar oyunları ve bilgisayarla eğitim yaygınlaşacak. Ve galiba ona çok bağımlı olacağız

GELECEĞİN KİRLİ KENTLERİ

Dünyanın en büyük ve en kirli şehri olan Mexico City'nin 2000 yılında, nüfusunun 32 milyona ulaşacağı ve iki bölgeye ayrılacağı tahmin ediliyor. Şehir, yüksek dağ sıralarının ortasında bulunduğundan, hava kirliliği tehlikeli boyutlarda. Meksika'nın zengin petrol ve doğal gaz kaynakları üretimi teşvik

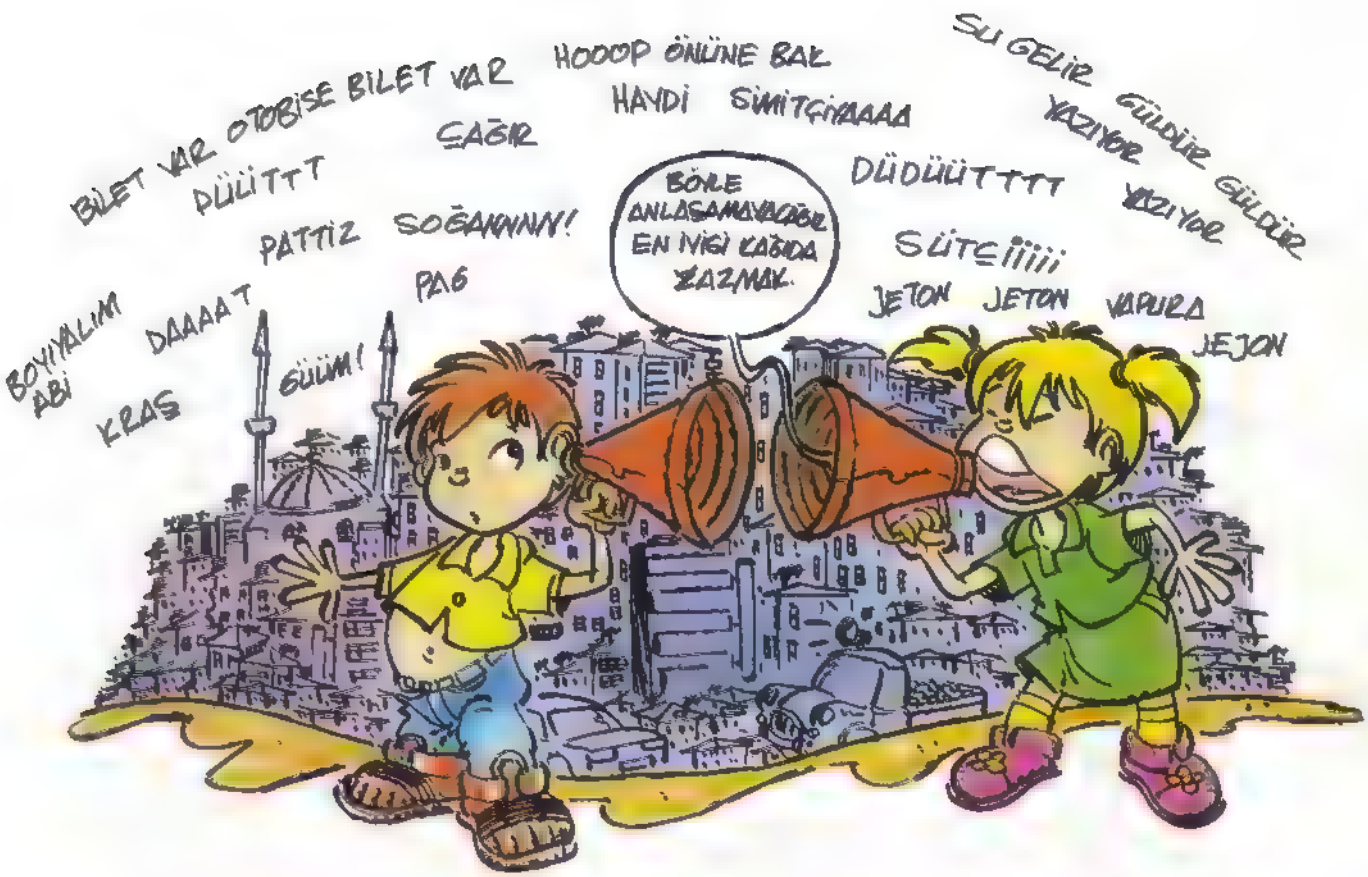

edecek ve daha çok fabrika havayı kirletecek. 2000 yılında bu şehirde 6 milyon araba olacak ve egsoz gazları hava kirliliğini artıracak. 90'lı yıllarda, oksijen kaynaklarını artırmak için, şehrin verimli bölgelerine çimen ve ağaçlarla yeşil alan yaratma çabalarının sorunu çözemeyeceğini söylüyor bilim adamları. Su kıtlığı ve atık su problemi de bunlara eklenince, Mexico City ortaçağın pis şehirlerinin görünümünü alacak.

En gürültülü kent ise Kahire olacak Mısır'ın başkentinde nüfus, 2000 yılında 16 milyona ulaşacak. Endüstrileşme programına göre neredeyse herkesin bir arabası olacak. Hareket eden her şeye korna çaldıkları söylenen Kahire'li sürücüler bu ünlerini tüm dünyaya duyuracaklar. Giderek sayıları artan fabrikaların gürültüsü de buna eklenince, Kahire **gürültüye gidecek** deniyor.

Kahire'nin 19. yüzyılın sonunda çekilmiş bir fotoğrafı. Fotoğrafın altında, bir şaka gibi 2001 rakamı var. 2000'li yıllarda Kahire'nin bu sessiz ve huzurlu görünümü gürültüye gidecek

En sağlıksız şehirlerden biri de Brezilya'nın kıyı şeridindeki Kubato olacak. Dünyanın en büyük petrokimya merkezlerinden biri olan şehir, dört durgun nehrin kesiştiği bir bölgede kurulmuş. 1980'den bu yana 'Ölüm Vadisi' olarak anılıyor. Tepelerin bulunduğu bölgede, nemli havada toplanan toksit gazlar şehrin üzerini örtüyor ve ölümcül bir kirli tabaka yaratıyor. Temizlenme olasılığı görünmüyor ve nüfusun büyük çoğunluğu ciğerlerinden rahatsız. Tahminler ise 2000 yılında kirliliğin şimdikinin iki katı olacağı yolunda.

Aslında kirlilik tüm dünyayı tehdit ediyor. Tokyo'da gaz maskesi kullanımı gözlük kadar yaygınlaşacak, ama Los Angeles bu boyuta gelmez, diye bilim adamları, yarı şakayla. Tabi, çevrebilimciler tüm güçleriyle çalışıyorlar, yeni önlemler için. Umudumuz çarelerin tükenmemesi.

Kırkayak ile Ay

Yazan: Susan SALİMİ **Resimleyen:** Hamid MİRGHANBARİ

Ay göklerde oturmuş, yıldızlar etrafını sarmıştı. Çölün sessizliğinde Kırkayak Ay'a bakıp dalıyordu.

Uzaklarda, köyün ışıkları ışıl ışıl parlıyordu. Tan doğarken Kırkayak uykuya daldı, düşünde göklere çıktığını ve ayaklarının biriyle Ay'a dokunduğunu gördü.

Uyandığı zaman başını, kırkayaklarından iki tanesinin arasına aldı, düşünceye daldı. Gözlerini kuşların uçuşuna dikti, onları izledi.

Güneş batarken dikenli bir çalıya

doğru ilerledi, yüksekliğini iyice inceledi. Kendisini bu çalının en yüksek noktasına ulaştırdı. Dikenler birkaç yerini yaraladı. Ama Ay'a ulaşamadı.

Ertesi gün, bir toprak yığının üstüne, kan ter içinde tırmandı. Yine olmadı.

Akşam ışıltılı koye gitti. Evlerin duvarları, asma dalları ve yapraklarıyla ortülüydü.

En yüksek dala tırmandı. Karanlıkta, açık bir pencereden hıçkırık sesleri geliyordu. Pencerenin kenarına gitti. Odanın loş karanlığında, pen

nın üstünde kalacağım", dedi. Birbirlerine iyi geceler dileyip ayrıldılar

Ertesi gün Dara ile Kırkayak gezmeye çıktılar

Güzel bir gün geçirdiler

Güneş batarken eve dönüyorlardı. Dara'nın önünde yürüyen Kırkayak, bir an durdu. Ay'a dokunan ayağını kalbine dayadı, şöyle bir göğe baktı

Bu sırada Dara, yerde nemli bir çizgi farketti. Çizgiyi izledi. Kırkayak'a ulaştı. Yanına oturdu, onu eline aldı ve "Neden ağlıyorsun?" diye, sordu. Kırkayak incecik sesiyle: "Ay'ı istiyorum" dedi

Dara şaşırdı: "Senin kırk ayağın olsa bile ona hiç erişemezsin ki" dedi.

Kırkayak suskunlaştı. Dara düşündü. Ansızın sevinçle kırkayağı bir taşın üzerine koyarak: "Beni burada bekle, yarın döneceğim" dedi.

Dara evine döndü, dolaptan toprak kumbarasını çıkardı, kırdı. Biriktirdiği paraları saydı.

Sabahleyin evden çıktı. Sokakta arkadaşları körebe oynuyorlardı: "Gelsene" dediler. Dara: "Sonra," diye yanıtladı

cerenın yanındaki yatağında küçük bir çocuk ağlıyordu

Kırkayak odaya girdi. Çocuk yatağında, yüzünü duvara döndü

Kırkayak yatak örtüsünün üzerinden geçti, çocuğun elinin üzerinde yürüdü Yerinden fırlayan çocuk, yatağa oturdu Korkuyla Kırkayağa baktı.

Kırkayak "Korkma, seni sokmam, kulağına da girmem" dedi

Korkusunu yenemeyen çocuk sordu

"Nereden geliyorsun?"

Kırkayak, "Çölden. Neden ağlıyorsun?" dedi

Çocuk üzüntüyle: "En iyi arkadaşım annesiyle, babasıyla buradan göç etti, gitti." dedi.

Kırkayak küçük kafasını sallayarak. "İster misin seninle arkadaş olalım?"

Çocuk gülerek "Evet", diye yanıtladı.

Kırkayak 'Adın ne?" diye sordu.

Çocuk, gülerek gözyaşlarını sildi sonra,

"Dara", dedi. Artık uyumak gerekiyordu

Kırkayak "Ben yarına kadar dalla-

Akşamüstü Dara, kocaman bir uçurtma ve bir fener ile Kırkayak'la sözleştiği yere geldi. Kırkayak aval aval bakarken Dara, onu uçurtmanın üstüne koydu. Rüzgâr çok uygun esiyordu, uçurtma havalandı. Hızla uzaklaştı. Uçabildiği kadar yükseklere, daha da yükseklere uçtu.

Ay dolunay'dı.

Ay'a ulaşmaya daha çok vardı, ama Kırkayak gülüyordu.

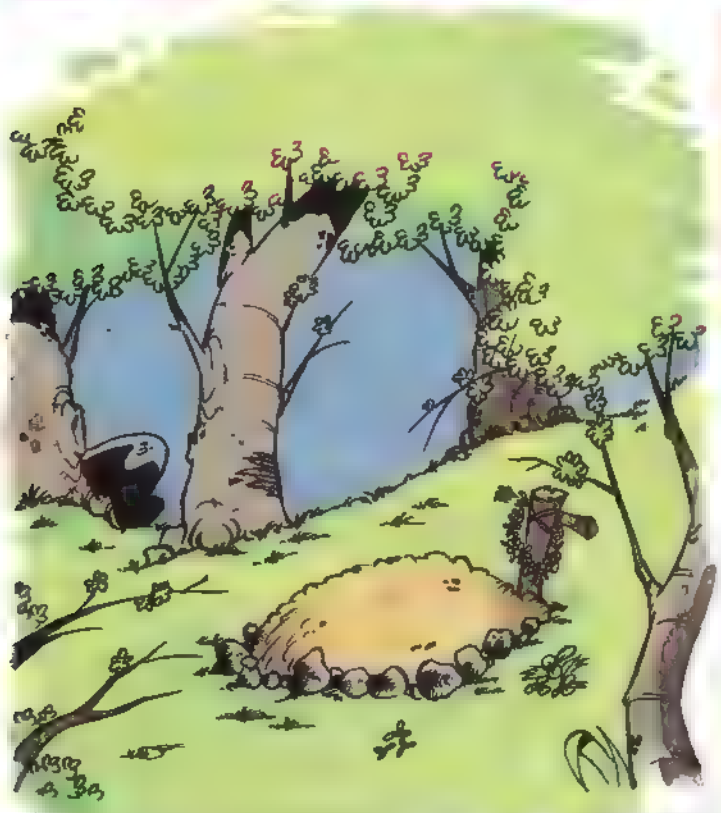

Üç gün sonra mart ayının ilk günlerinde Koca Major uykusunda öldü. Cesedi meyve ağaçlarının yakınında bir yere gömüldü

Bundan sonra üç ay boyunca birçok gizli etkinlik oldu. Major'un sözleri çiftlikteki akıllı hayvanlara yeni ufuklar açmıştı. Major'un sözünü ettiği devrimin ne zaman olacağını bilmiyorlardı. Yaşadıkları sürece de böyle bir devrimi göreceklerini hiç sanmıyorlardı. Ama yine de, o beklenen mutlu gün için hazırlık yapıyorlardı.

Hayvanların en akıllıları domuzlardı. Bu yüzden eğitim ve hayvanların örgütlenmesi işi onlara verildi. Domuzların önderi gelenleri Kartopu ve Napolyon adlı iki genç domuzdu. Bay Jones onlar sattığı bir beş yordu.

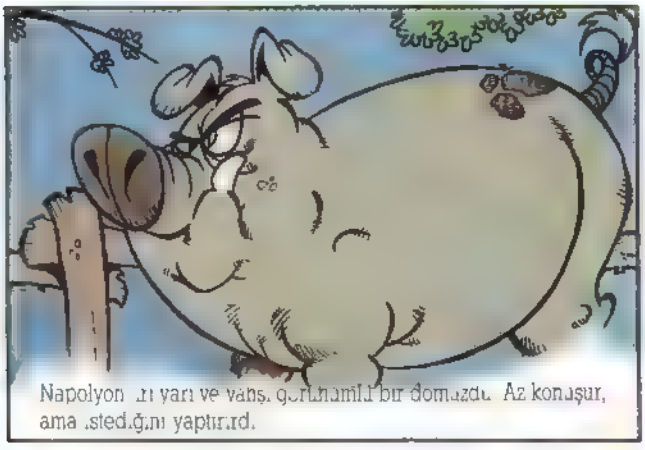

Napolyon iri yarı ve vahşi görünümlü bir domuzdu. Az konuşur, ama istediğini yaptırırdı.

Kartopu Napolyon'dan daha çevik, daha konuşkan ve buluşçul bir domuzdu. Ama Napolyon gibi sağlam karakterli değildi

Çiftlikteki diğer domuzlar keşfetmeye değer bulmadıkları yuvarlak yüzlü gözleri pırıl pırıl parlayan, çevik ve tombul domuz Squealer'dı. Çok güzel konuşurdu. Karşısındakini ikna etmekte zorlanırsa, hoplayıp sıçrar, kuyruğunu oynatırdı. Bu hareketleri nedense karşısındakini ikna etmeye yeterdi. Diğer hayvanlara göre Squealer "siyahı beyaz olarak kabul ettirebilecek" yeteneğeydi

Bu uç domaz. Malor'un düşüncelerini geliştirerek "Hayvancılık" denen bir düşünce sistemi oluşturdular. Haftada birkaç gece Bay Jones'in uyumasından sonra, samanlıkta gizli toplantılar yapıldı. Hayvancılık düşüncesi diğer hayvanlara da aktarıldı.

Ilk [illegible] düşünceler [illegible] karşılandı. Bazı hayvanlar sahibimiz dedikleri Bay Jones'e sadık kalmayı daha uygun buluyorlardı. Ya da "Bay Jones bizi besliyor [illegible] olmasaydı açlıktan olurduk" diyorlardı. Bir kısmı da "Biz [illegible] sonra oluşacak bir düzen için neden uğraşalım?" diyerek yan çiziyorlardı.

Bu söylenilenlerin doğru olmadığına diğer hayvanları ikna edene kadar domuzların gobekleri çatlıyordu.

Soruların belki de en aptalcası beyaz at Suslu'den geldi: "Devrimden sonra şeker bulunabilecek mi?"

Kartopu bu soruyu "Hayır" diye yanıtladı. "Şekere [illegible] olmayacak ki. İstediğin kadar ot yiyebileceksin."

Suslu bu [illegible] kurdela takmamalıyım [illegible] mi? diye sorunca [illegible] dondu.

Arkadaş kurdelalar yozluk gösterges dir. Özgürlüğün kurdelalarından daha önemli [illegible] dedi.

Suslu pek de ikna olmuş gibi görünmüyordu.

Karga Moses'in söylediği yalanlar ise domuzları çileden çıkardı. Bay Jones'in sevgili kuşu Moses aslında casusluk yapıyordu. Devrim çabalarını baltalamak için şöyle bir yalan uydurmuştu: "Şeker dağı adlı esrarlı bir dağ var."

Hayvanlar olunce oraya giderler. Dağı gökyüzünde bulutların üzerindedir. Orada hep dinlence vardır. Hayvanlar aradıkları her şeyi kolaylıkla bulabilirler. Kimi hayvanlar şeker dağına inandılar. Domuzlar ise, aksini kanıtlayana dek çok uğraştılar.

Domuzların en sadık izleyicileri, Boksor ile Clover adlı atlardı. Atlar düşünme konusunda pek de becerikli değillerdi. Domuzları öğretmen diye benimseyince, onların tüm sözlerini doğru diye bildiler. Diğer hayvanları da bu sözlerin doğru olduğunu ikna etmekte güçlük çekmediler.

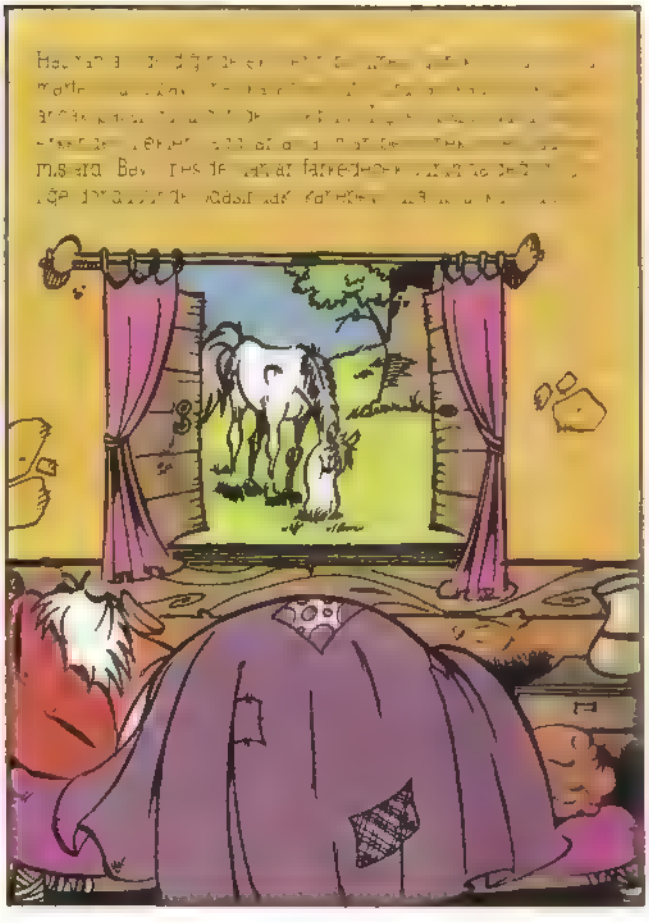

Hayvanlar aç kalınca, bu duruma artık dayanamaya [illegible] lar. İneklerden biri ahırın kapısını kırdı.

Hayvanlar yem kovalarına saldırdılar. [illegible] lar. Bu sırada Bay Jones uyandı. Hemen dört [illegible] gidip, sağa sola kırbaçla vurmaya başladı.

Hayvanların sabırları tükenmişti. Önceden tasarlamadıkları halde, hep [illegible] zalim adamlara saldırdılar. Jones ve adamları her yandan toslanıp tekmeleniyor, hayvanlara söz geçiremiyorlardı. Hayvanları hiç [illegible] halde görmemişlerdi. Çok korktular.

Kaçmaya başladılar. Hayvanlar da arkalarından [illegible] kovalıyordu.

Jones'in karısı olanları pencereden görünce, tüm eşyalarını toplad[illegible] ve gizlice çiftlik binasının arka kapısından kaçtı.

Karga Moses, çığlık çığlığa gaklayarak kadının ardından gitti.

Böylece Jones ve adamları kovulmuş ve çiftlik hayvanlara kalmış oldu.

Hayvanlar ilkin bu işe inanamadılar. Sonra akılları başlarına geldi ve gizli bir yerde insanların saklanıp saklanmadıklarını kontrol ettiler.

Bay Jones ve adamlarını kovalayan hayvanlar, parmaklıklı çiftlik [illegible] dan kapadılar.

Ardından çiftlik binalarına döndüler. Jones'ın egemenliğini pekiştiren hiçbir şeyden eser kalmaması için ortalığı temizlediler. Ahırın bir ucundaki araç gereç odasının kapısını kırdılar. Gemleri, burun halkalarını, köpek zincirlerini, bıçakları toplayıp kör bir kuyuya attılar.

Dizginler, kayışlar ve kırbaçlar ise yanmakta olan çöp ateşine atıldı. Kırbaçlar yanarken, hayvanlar sevinçle hoplayıp zıpladılar.

Kartopu, atların yelelerine bağlanan kurdelaları ateşe attı. "Hayvanlar çıplak olmalı" dedi.

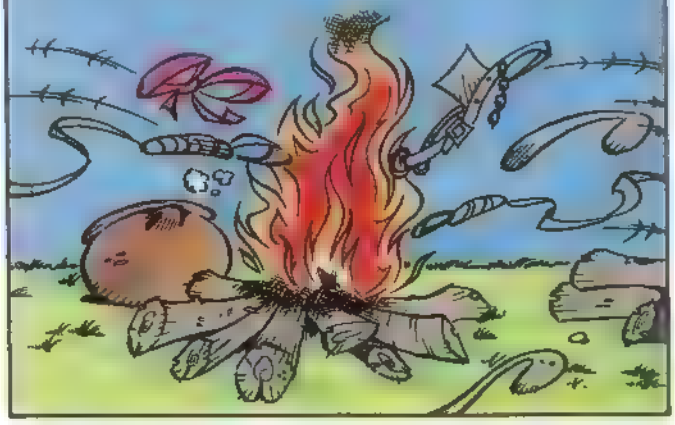

Bunu duyan Boksör de yaz aylarında güneşten korunmak için taktığı küçük hasır şapkasını ateşe attı.

Kısa sürede Bay Jones'ı hatırlatan her şey yok edildi. Sonra Napolyon, tüm hayvanları ambara çağırdı. Hepsine ikişer porsiyon yem verdi. Karınlarını doyuran hayvanlar, ard arda yedi kez "Bu toprağın hayvanları" şarkısını söylediler. Gece olup yattıklarında, o güne kadar hiç tatmadıkları rahat bir uykuya daldılar.

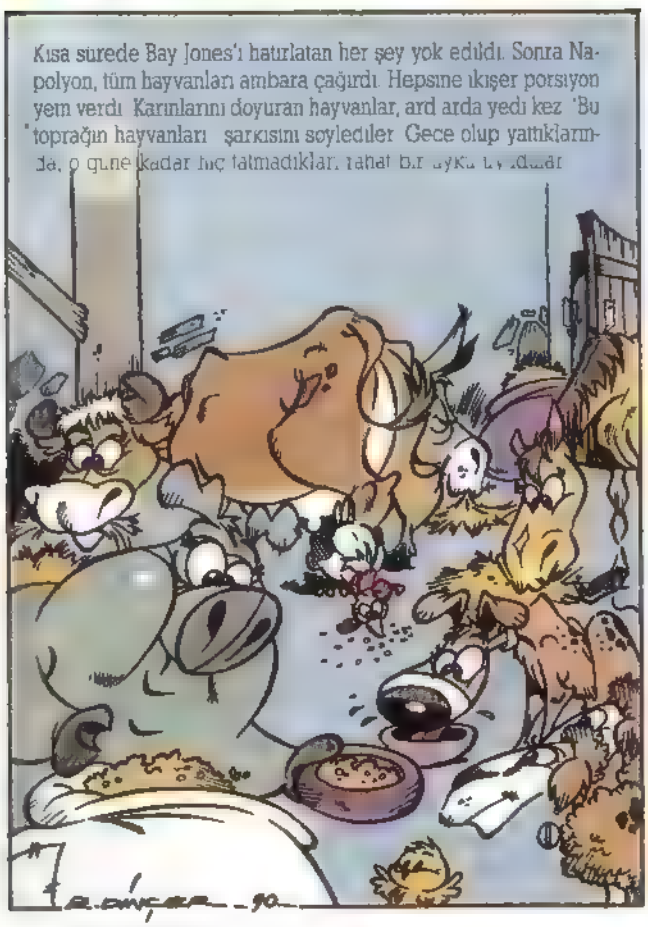

Gün doğarken, alıştıkları saatte uyandılar. Bugün öncekı başarılarını hatırlayıp çayırlığa koştular.

Oradaki bir tepecikten, çiftliğin dörtbir yanı görülebiliyordu. Bu tepeye çıkıp etrafa baktılar. Evet, bu topraklar artık onlarındı.

Sevinçle zıplayıp koşuştular. Çayırda yuvarlanıp taklalar attılar

Sonra tüm çiftliği dolaştılar. Tarlaları, otlağı, meyve bahçesini, havuzu, koruyu, hayranlıkla izlediler. Daha önce sanki hiç görmemiş gibiydiler. Tüm bunların kendi malları olduğuna güç inanıyorlardı.

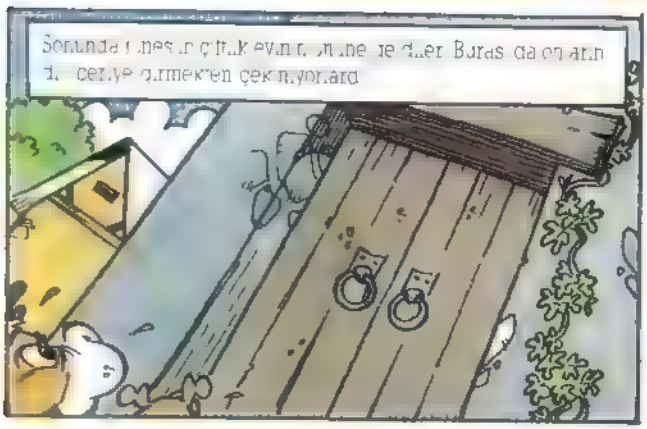
Sonunda [illegible] çiftlik evinin [illegible] Buraş [illegible] içeriye girmekten çekiniyorlardı

Kartopu ve Napolyon evin kapısını omuzlayarak açtılar. Sırayla içeriye girdiler

Ayaklarının ucuna basarak dolaşıyorlar, bir şeylerden korkuyormuş [illegible] konuşuyorlardı. Lüks eşyalara, yataklara, aynalara, kol[illegible]

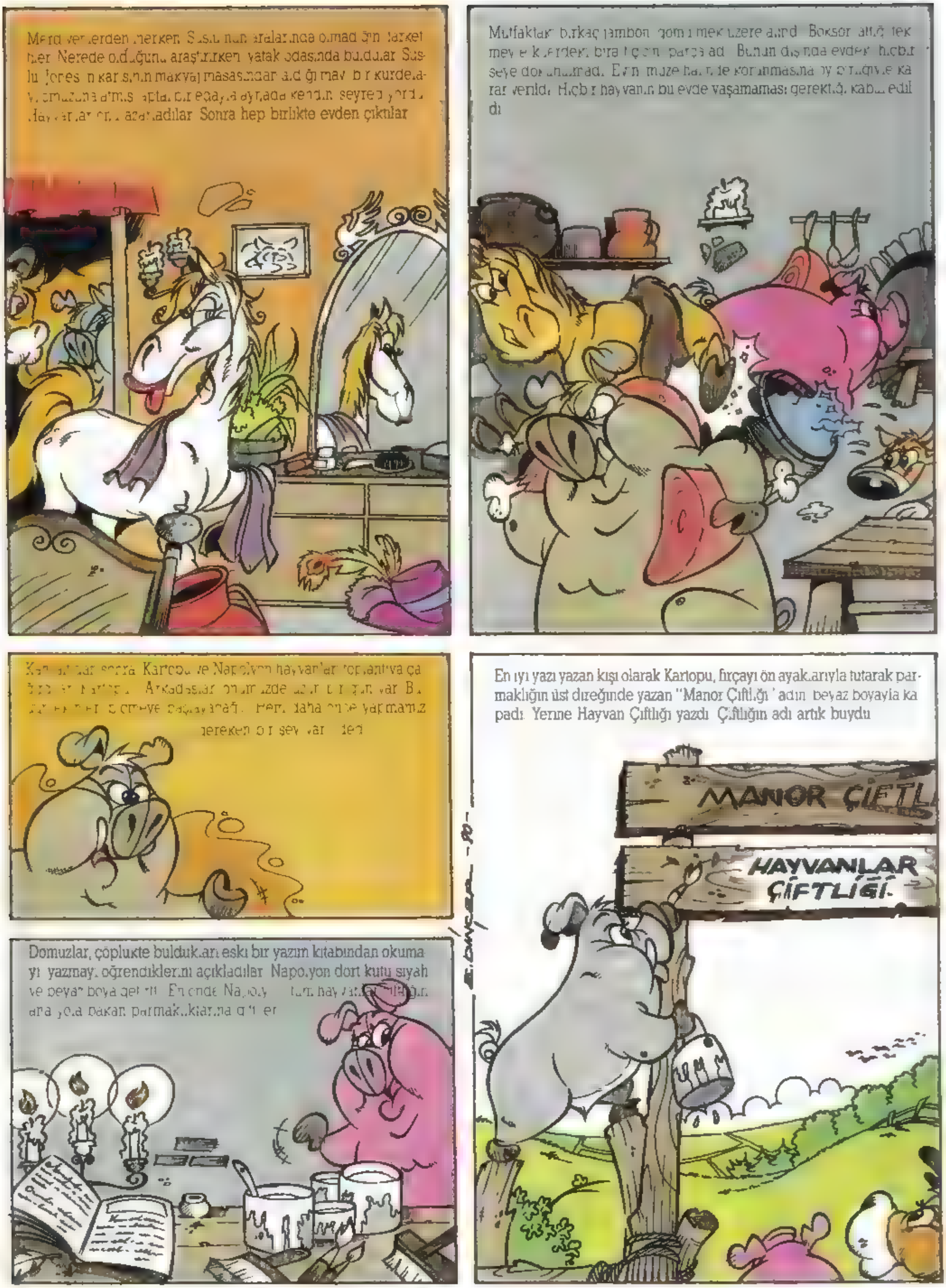
Merdivenlerden inerken Süslü'nün aralarında olmadığını farkettiler. Nerede olduğunu araştırırken yatak odasında buldular. Süslü, Jones'un karısının makyaj masasından aldığı mavi bir kurdelayı omuzuna atmış, aptalca bir edayla aynada kendini seyrediyordu. Hayvanlar onu azarladılar. Sonra hep birlikte evden çıktılar.
Mutfaktaki birkaç jambon gömülmek üzere alındı. Boksör attığı tekmeyle kilerdeki bira fıçısını parçaladı. Bunun dışında evdeki hiçbir şeye dokunulmadı. Evin müze halinde korunmasına oybirliğiyle karar verildi. Hiçbir hayvanın bu evde yaşamaması gerektiği kabul edildi.
Kahvaltıdan sonra Kartopu ve Napolyon hayvanları toplantıya çağırdılar. "Arkadaşlar, önümüzde uzun bir gün var. Bugün ... biçmeye başlayacağız. Ama daha önce yapmamız gereken bir şey var" dedi.
MANOR ÇİFTL
HAYVANLAR ÇİFTLİĞİ.
Domuzlar, çöplükte buldukları eski bir yazım kitabından okumayı yazmayı öğrendiklerini açıkladılar. Napolyon dört kutu siyah ve beyaz boya getirtti. En önde Napolyon, tüm hayvanlar çiftliğin ana yola bakan parmaklıklarına gittiler.
En iyi yazı yazan kişi olarak Kartopu, fırçayı ön ayaklarıyla tutarak parmaklığın üst direğinde yazan "Manor Çiftliği" adını beyaz boyayla kapadı. Yerine Hayvan Çiftliği yazdı. Çiftliğin adı artık buydu.

1- İKİ AYAKLI CANLILAR KÖTÜDÜR.
2- DÖRT AYAKLILAR VE KANATLILAR DOSTTURLAR.
3- HAYVANLAR ELBİSE GİYMEMELİDİR.
4- HAYVANLAR YATAKTA YATMAMALIDIR.
5- HAYVANLAR İÇKİ İÇMEMELİDİR.
6- HAYVANLAR CİNAYET İŞLEMEMELİDİR.
7- TÜM HAYVANLAR EŞİT OLMALIDIR.
Yazı çok güzel yazılmıştı. Fakat, dost sözcüğünün harfleri karışmış, (s) harfi de ters yazılmıştı. Bundan başka yazım hatası yoktu. Kartopu ilkeleri yüksek sesle okudu. Tüm hayvanlar bunları kabul ettiklerini başlarını sallayarak gösterdiler. Akıllı olanlar, ilkeleri hemen ezberlemeye başladılar.
ye bağırdı. Ürünü Jones ve işçilerinin yaptıklarından daha kısa zamanda toplamayı bir onur sorunu yapalım.
uç inek moolamaya başladı. Rahatsız görünüyorlardı. Yirmi
tır sütleri sağılmamış, memeleri patlayacak kadar şişmişti.
Domuzlar beş kova getirip, ön ayakları bu işe uygun olduğundan, inekleri sağdılar. Kovalar kaymaklı sütle dolunca, hayvanların çoğu sütlere göz diktiler.
MOO.
MOOO.
MOOOO!
Birisi: "Sütler şimdi ne olacak?" diye sordu. Tavuklar
mize bazen süt katardı" dediler. Napolyon kovaların
"Sütü düşünmeyin arkadaşlar, icabına bakılacaktır.
sattır. Kartopu arkadaş size yol gösterecek. Ben de
?
?

SATRANÇ

TAŞ DEĞİŞME

Satranç oynarken elbette bazı taşlar alacak, bazı taşlarınızı ise kaybedeceksiniz. Bütün taşlar aynı kuvvette değil Vezir filden güçlü, örneğin. Peki, taşları kuvvetlerine göre puanlarsak sonuç ne olur?

Vezir 9 puan
Kale 5 puan
Fil 3 puan
At 3 puan
Piyon 1 puan

Ya şah? Şaha paha biçilemez!

Karşı tarafın vezirini alabilmek için kalenizi verirseniz, normal koşullarda sizin için iyi bir değişme olur.

Eveeet, şimdi şu durumlara bakıp düşünelim

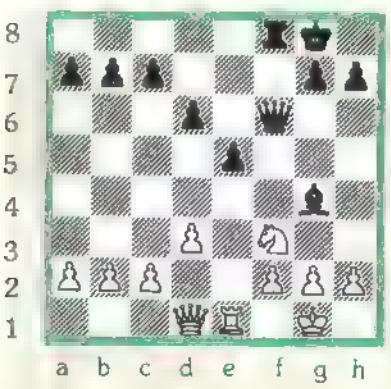

Sıra siyahın. Nasıl kârlı çıkabilir? Şöyle

1. .. Fxf3
2 Vxf3 Vxf3
3. g2xf3 Kxf3

Siyah At + Vezir + Piyon = 13 puan, beyaz ise Fil + Vezir = 12 puan kazanmış durumda Eh, siyah kârlı!

SATRANÇ PULLARI

Birçok ülkenin pullarında satranca yer verilmiştir

1980'de Güney Amerika ülkelerinden Paraguay, Meksika'daki dünya satranç turnuvasını dokuz pul ile kutladı 1976'da Büyük Britanya matbaanın kullanılmasının 500 yılını anmak için pul çıkardığında, 13 yüzyılda yazılmış bir satranç kitabının yayımlanışı tesadüfen anılmış oldu 1980'de Brezilya'da çıkarılan pulda birkaç satranç taşı var Hangileri?

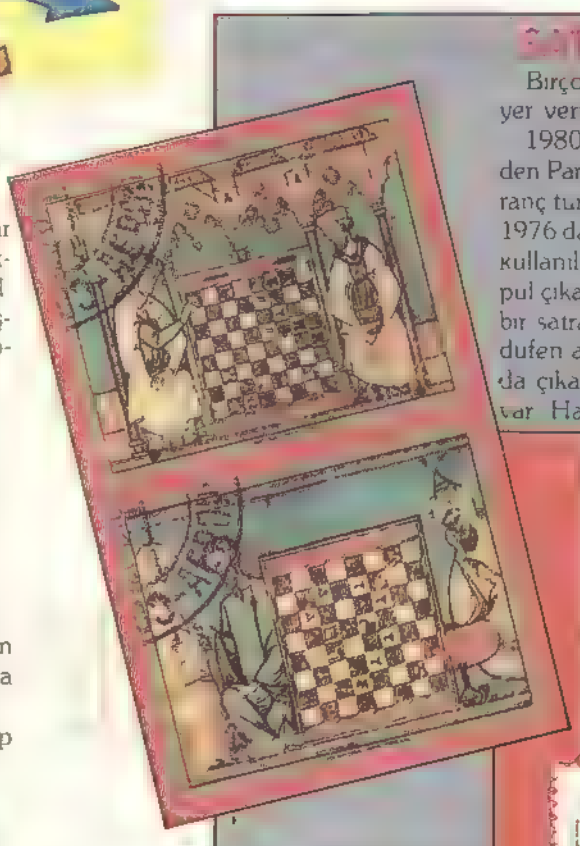

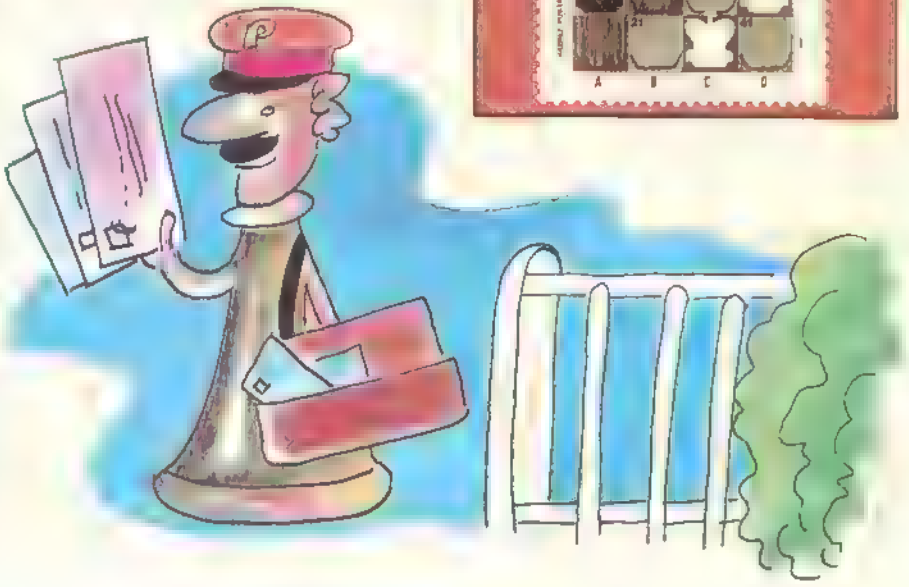

ÖĞRENİYORUZ

Şımdı de şu duruma bakalım: Hamle sırası beyazın. Nasıl kazançlı çıkar?

Şöyle: 1 Kxf6 Vxf6
2 Vxd7

Beyazlar atla fil, yani 6 puan kazanmış, ve bir kale -yani 5 puan- kaybetmiş durumda Bır puan kazançlı!

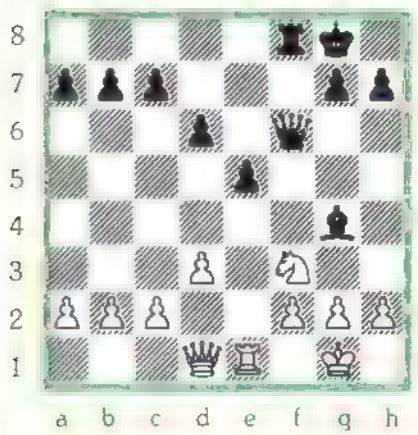

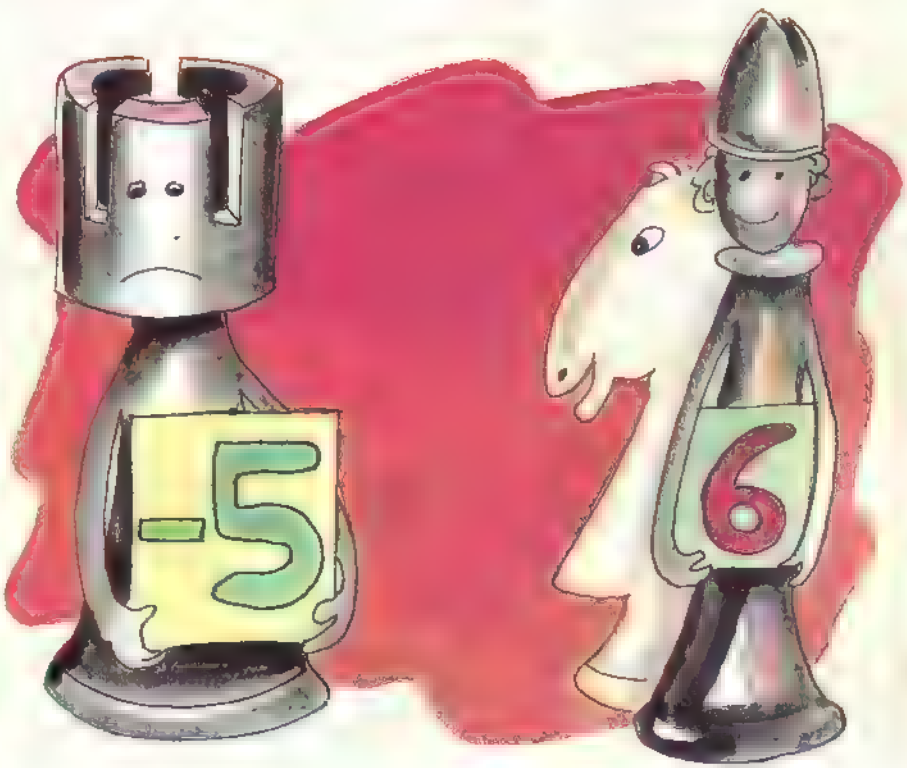

FEDA

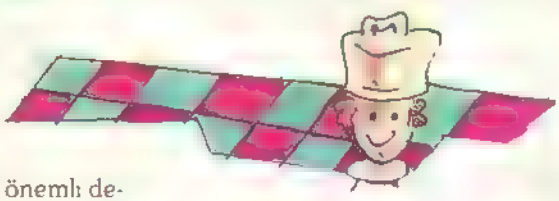

Puan hesabı her zaman önemli değildir. Bazen mat etmek veya avantaj elde edebilmek için, değerli bir taşımızı feda edebilirız Şu örneğe bakalım

Siyah fil keyifle beyaz kaleye saldırıyor

Beyazlar kaleyi kaçırmak yerine atla şah çekiyor

Siyah piyon atı alıyor
Beyaz kale yana gidip şah çekiyor:

Mat!

Dikkat: Maceracı olmayın!

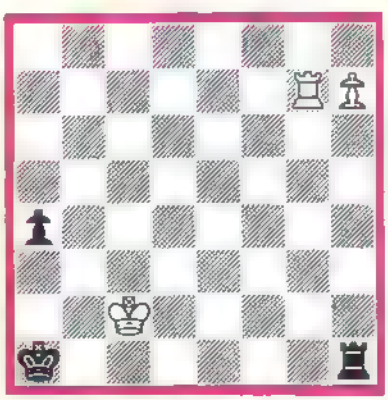

FEDA PROBLEMİ

Sıra beyazların!

(Beyaz kale g1'e gelip şah çeker Kale kaleyi alır, beyaz piyon vezir olur.)

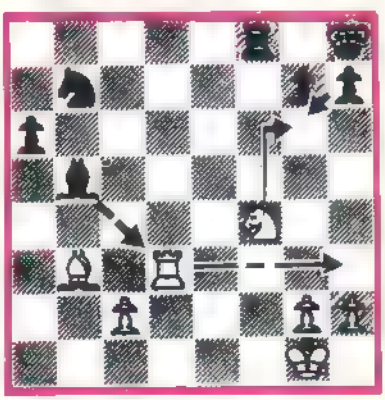

ÖDÜLLÜ BULMACA

GEÇEN SAYININ YANITLARI
1- SEZEN AKSU
2- 12
3- ANADOLU
4- RUSÇA, İBRANİCE
YUNANCA, ARAPÇA
JAPONCA, ÇİNCE

Tişört kazanmanın koşulu, bulmacanın tüm sorularına doğru yanıt vermiş olmak

Yanıtlarınızı bize nasıl göndereceksiniz?

Dergimizin ekinde bir "Yanıt Kuponu" var. Yanıtlarınızı sırasıyla bu kupona yazıp,

Doğan Kardeş Dergisi Ödüllü Bulmaca
Yeniçeriler Cad., Sinekli Medrese Sok., No:1,
Kat:3
Beyazıt/İSTANBUL

adresine göndermeniz gerekiyor. Yanıtlarınızın, en geç 30 **Ağustos** tarihine kadar elimizde olması gerekli.

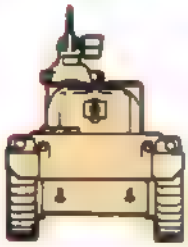

A

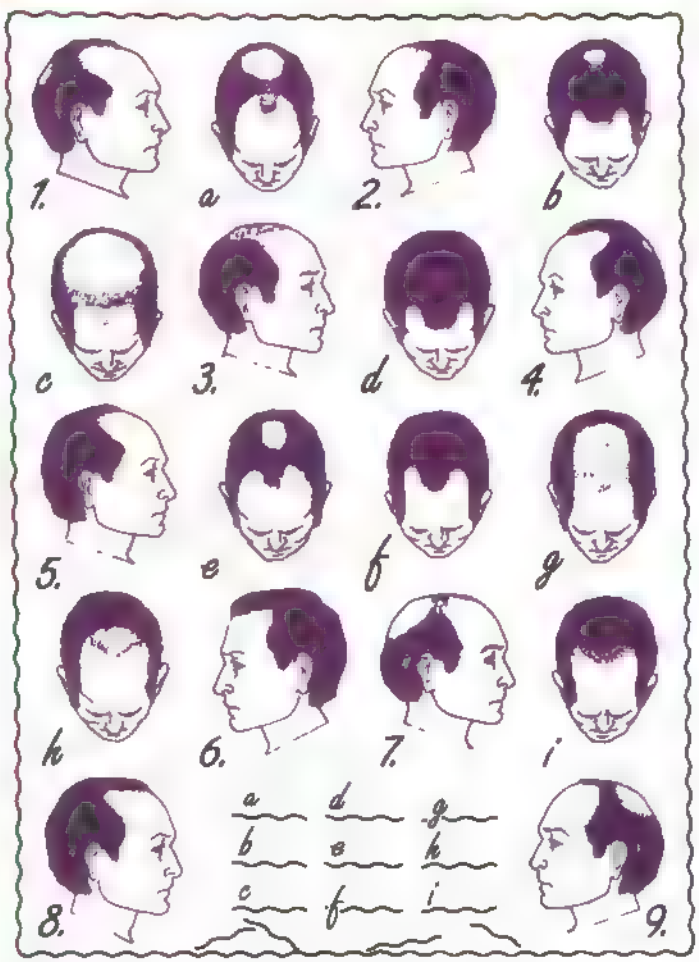

Kafaların üstten ve yandan görünüşünü eşleştirip yanıtını 2 no'lu bölüme yazın.

2

1

2

BEETHOVEN, SHAKESPEARE, TUTANKAMON, LEONARDO DA VİNCİ, MONA LİSA

Dünya tarihinin bazı ünlü kişilerinin yüzlerine, kalın bir kaş, bir gözlük ve pos bir bıyık monte edilmiş. Bu kişilerin kimler olduklarını bulabilir misiniz? Yanıtınızı 3 no'lu bölüme yazın

Tankların önden ve yandan görünüşlerini eşleştirin. Yanıtınızı 1 no'lu bölüme yazın.

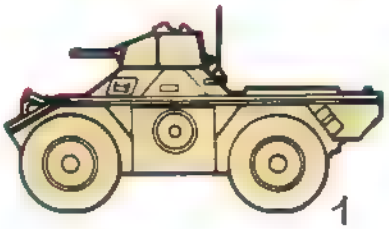

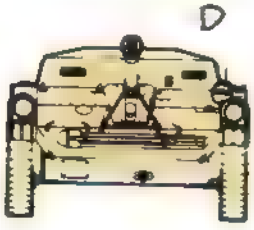

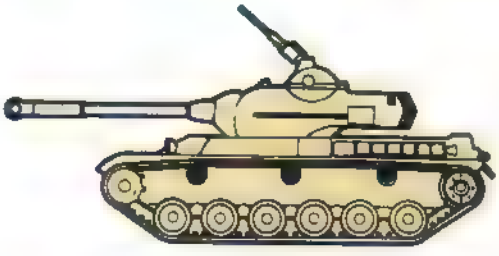

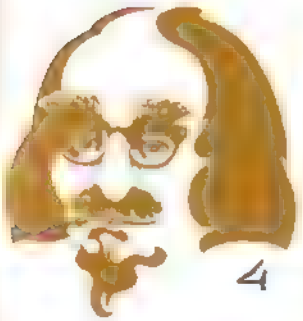

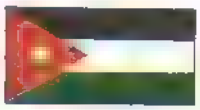

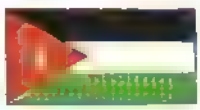

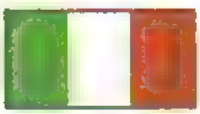

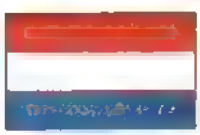

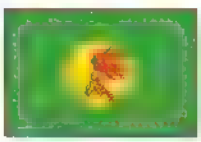

3

Bayrak dizisine dikkatli bakıp, bayrakların hangi ülkelere ait olduğunu saptadığınızda, bir sözle karşılaşacaksınız! Nedir bu söz? Yanıtınızı 4 no'lu bölüme yazın

4

FARELİ KÖYÜN KAVALCISI

Zamanın birinde, Hamelin adında güzel bir kasaba vardı. Kasaba güzel olmasına guzeldi, ama farelerce kuşatılmıştı. Bunlar oyle yüzsüz farelerdıkı, insanlardan bile korkmuyorlardı Binlerce fare evlere dadanmış, hatta açık ca sokaklarda geziniyorlardı Geceleri uyumak, hemen hemen olanaksızdı Sayısız farenin koşuştururken çıkardıkları gurultu, kulakları sağırlaştıracak derecedeydi

Halk, kasabayı farelerden kurtarabilmek için, akla gelebilecek her şeyi denedi Hiçbiri işe yaramadı. Hıç kimse ne yapılması gerektiğini bilmiyordu Bir gün, garip görünüşlü bir adam geldi kasabaya Zayıf ve uzun bacaklı adamın çizmelerinde ziller, şapkasında ise bir kuş tüyü vardı Yanında bir flüt taşıyordu. Kasabanın belediye başkanına kendisini tanıtırken flutçü olduğunu söyledi ve nefret edilen farelerden kasabayı kurtarabileceğini iddia etti Belediye başkanı ise, eğer bu işi başarabilirse, ona ağırlığınca altın vereceklerine söz verdi Fakat bunu söylerken, adamın pek şansı olmadığını, diğerleri gibi başarısız olacağını sanıyordu

Flutçü öneriyi kabul edip, hemen dışarı çıktı Flutunü çalarak neşeyle dans etti Bunu gören herkes güldü ve onun bir deli olduğunu düşündü Fakat farelerin toplandıklarını ve yürüyen flütçuyü ardından izlediklerini görünce çok şaşırdılar Flutçüyü izleyen fareler giderek çoğaldı Kapılardan çıkıp damlardan atlayarak, birer birer konvoya katılıyorlardı. Flutçüyü izlerken hoplayıp zıplıyor, müziğin ritmine uyarak "vik vik vik" sesler çıkarıyorlardı Flutçu onları, kasabanın yakınındaki ırmağa kadar goturdü ve tümü suda boğuldu

Flütçü, kasabaya geri döndüğünde çok şaşırdı Belediye başkanı sozunden donmuş, kendisine altın sözü verdiğini inkâr ediyordu. Adam yeniden flutunü çalmaya başladı. Ama bu kez, flutçuyü kasabanın çocukları izledi Şarkı söyleyerek zıplayan neşeli bir çocuk konvoyu, flutçüyle birlikte kasabanın dışına çıktı Bir daha hiç kimse, onları ne gördü ne de duydu

• • •

Flütçünün tüm fareleri toplamasına yardımcı olabilir misiniz? Bir farenin bulunduğu bölüme girildiğinde, girdiğiniz yerin karşısındaki bölümden çıkmalısınız. Bir yerden ikinci kez geçmek yok. Tüm fareleri topladığınızda kasabadan çıkabilirsiniz. Ne dersiniz başarabilecek misiniz?

ULEĞLEN

BAŞLAMA

BİTİŞ

ÇEKİRDEK

SÖYLE BAKALIM FERİDE...

YÜZ YIL ÖNCE DÜNYAMIZ DAHA MI SOĞUK, YOKSA DAHA MI SICAKTI?

BÜYÜKBABAM DOKSAN YAŞINDA, BEN DOĞMADAN ON YIL ÖNCE ÖLMÜŞ

ÖLMESEYDİ ÖĞRENEBİLİRDİM. AMA ŞİMDİ BİLEMEYECEĞİM!

Bizimle kim oynamak istemez?

Hepimiz birbirinden güzel Fatoş oyuncaklarıyız. Çok hareketliyiz, çok yetenekliyiz. Dilediğiniz her oyunu oynar, hiç mızıkçılık yapmayız. Şimdi biz tüm arkadaşlar sizinle oynamak için can atıyoruz.

FATOŞ

"çocukluk arkadaşı"

Şimdi bir bilgisayarınız olabilir!

Nasıl?

Dergimizin ekinde bir şans kuponu bulacaksınız. Kuponun üzerindeki gerekli yerleri doldurup, "Şans Kuponu" Yeniçeriler Cad., Sinekli Medrese Sk., No: 1, Kat: 3 Beyazıt-İSTANBUL adresine gönderin.

Sonra?

31 **Ağustos** 1990 tarihine dek adresimize ulaşan kuponlarla, noter huzurunda bir çekiliş yapılacak. Sonunda bir kardeşimiz, bir Commodore bilgisayar, yanında bir "oyun çubuğu", bir de oyun programı sahibi olacak!

NE KADAR ŞANSLISINIZ!

Milli Piyango İdaresi Genel Müdürlüğü'nün 8.6.1990 tarih BODB-1990/1027-6164 nolu izni ile yürütülmektedir.